

פרופ' אמיר ירון
נגיד בנק ישראל

סקירת הנגיד בועדת הכספים של הכנסת

- הכלכלה העולמית
- הפעילות הריאלית בישראל: צמיחה ותעסוקה
- האינפלציה
- יוקר המחיה
- המדיניות הפיסקלית

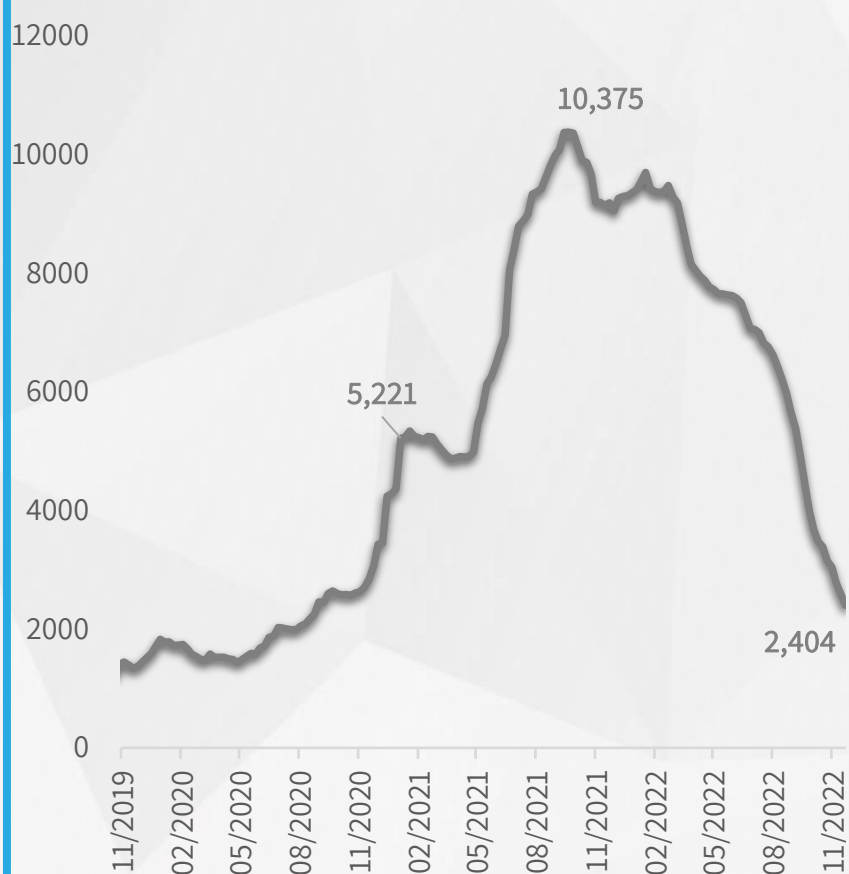
The background of the slide is a complex, layered image of financial data. It features multiple overlapping charts, including bar charts, line graphs, and candlestick patterns. Various numerical values are scattered throughout, such as '5512.32', '7524.16', '6625.14', '11.02', '0.00', '55.02', '6725.89', and '8956.21'. Some values are accompanied by percentage signs like '.02%' and '+11.0'. The overall color scheme is a dark teal or blue, giving it a high-tech, digital feel.

הכללה העולמית

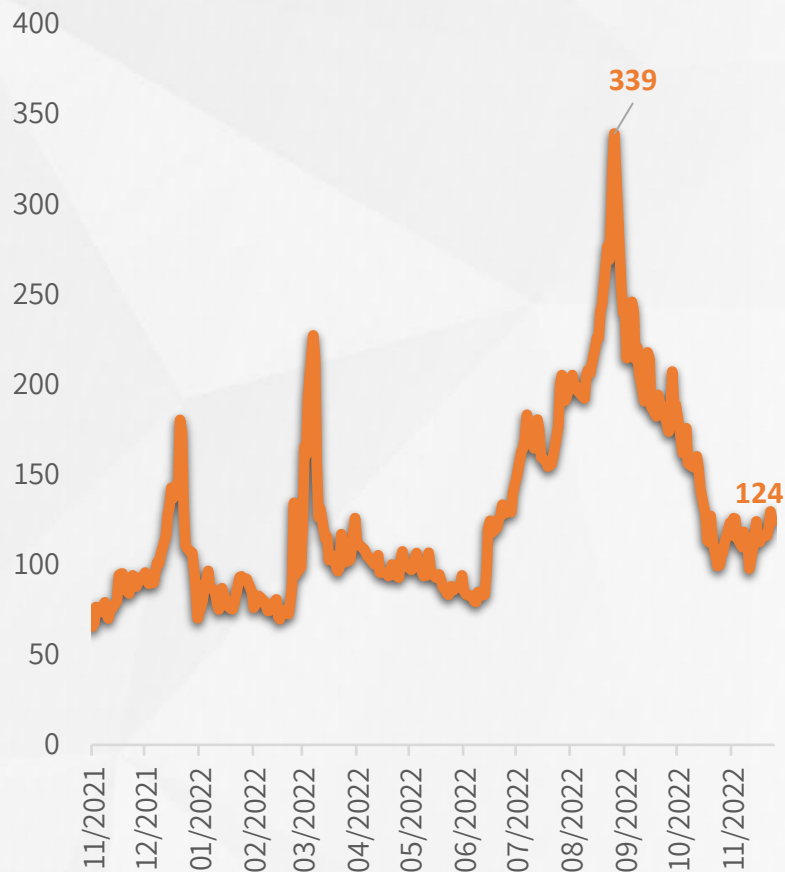
מחירי הגז באירופה, ועלויות השינוע, התמתנו

עלויות השינוע העולמיות

(מדד ממוצע לעלות שינוי מכולה מסין לארה"ב ולהיפך)

מחירי הגז

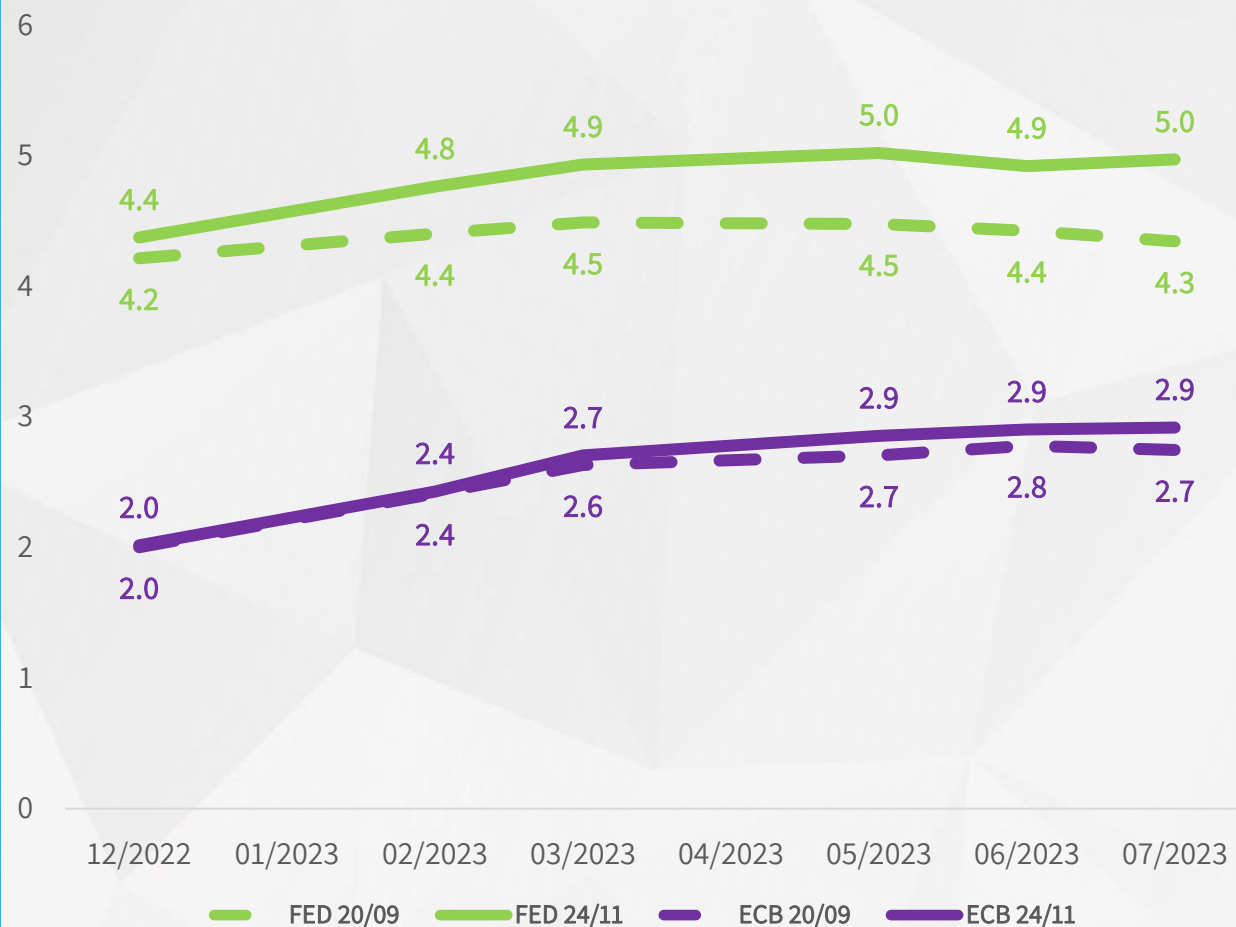

מחירי הנפט

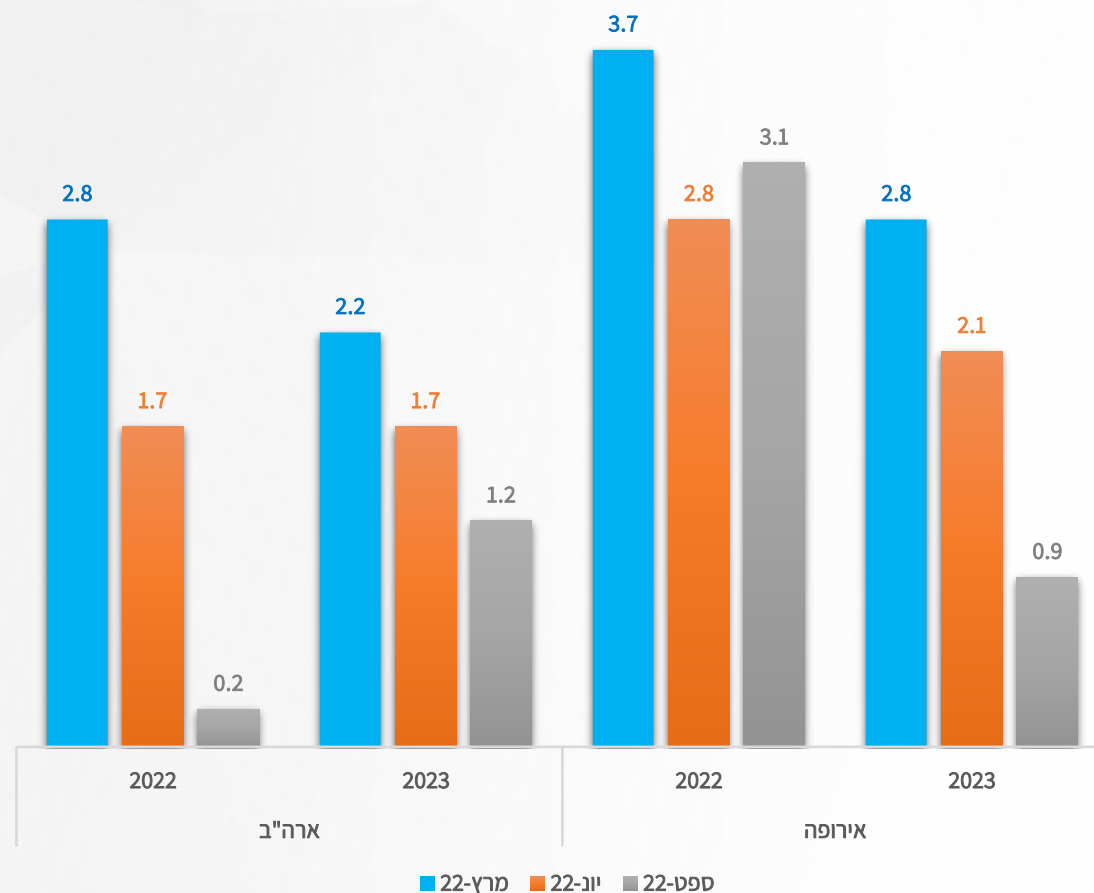

תחזיות הצמיחה בעולם לשנתיים הבאות הונמכו בצורה משמעותית, הריביות צפויות לעלות בקצב מהיר

תמחור ריביות בנקים מרכזיים

תחזיות הצמיחה של הבנקים המרכזיים

The background of the slide is a complex, layered image of financial data. It features multiple overlapping charts, including bar charts, line graphs, and candlestick patterns. Various numerical values are scattered throughout, such as 5512.32, 7524.16, 6625.14, 6725.89, 55.02, 11.02, 0.00, and percentages like 0.02% and -24. The overall color scheme is dark with teal and blue highlights, giving it a high-tech, digital feel.

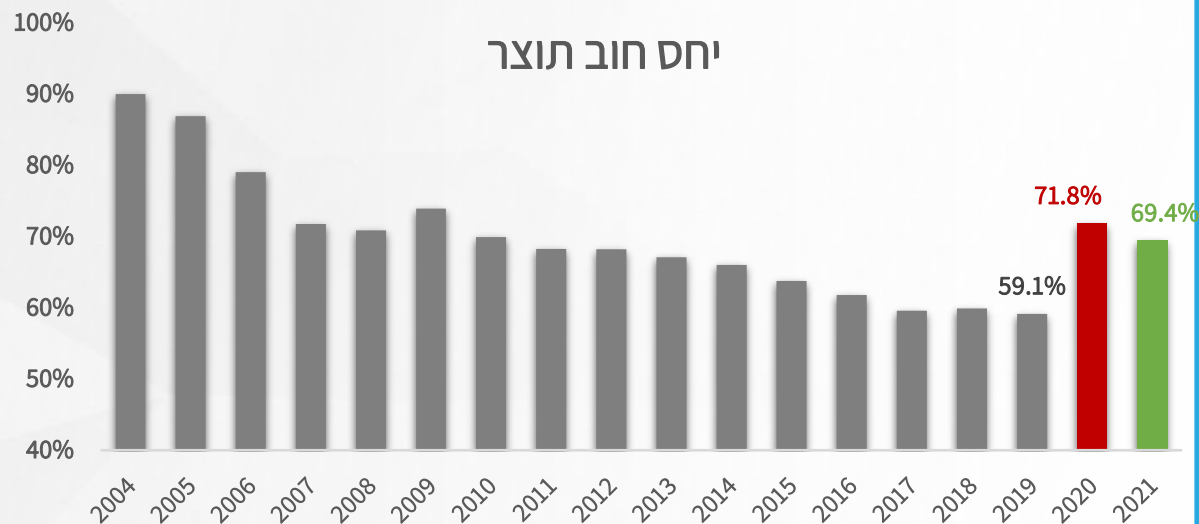
הפעילות הריאלית

ישראל נכנסה בצורה חזקה למשבר, והתאוששה בצורה מהירה

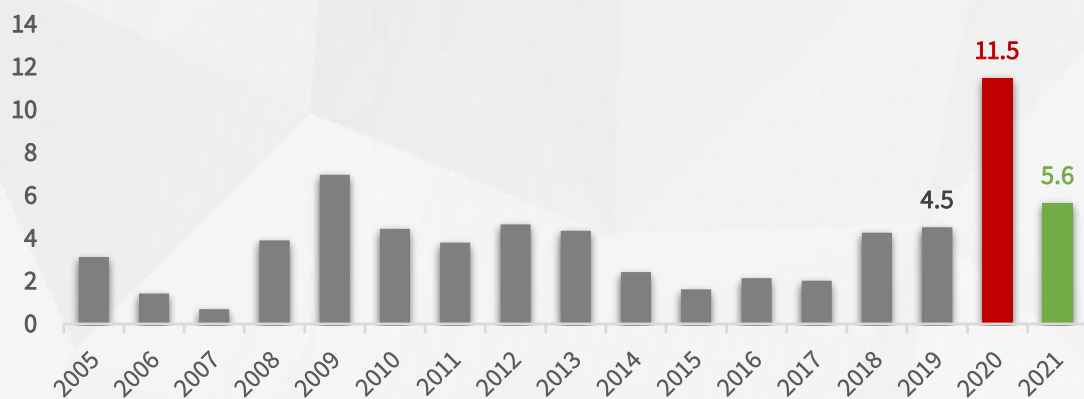
צמיחת התמ"ג בישראל

יחס חוב תוצר

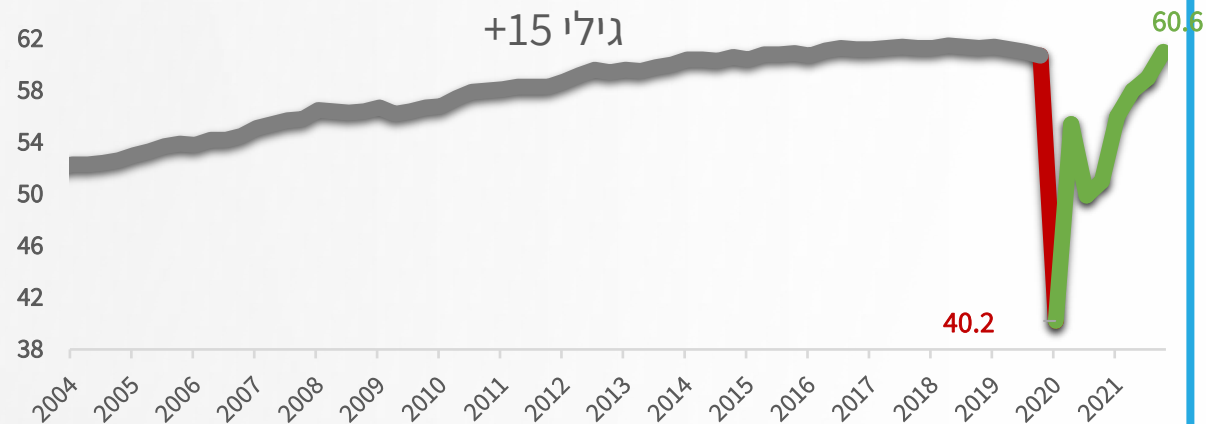

גרעון הממשלה הרחבה כאחוז מהתמ"ג

שיעור התעסוקה

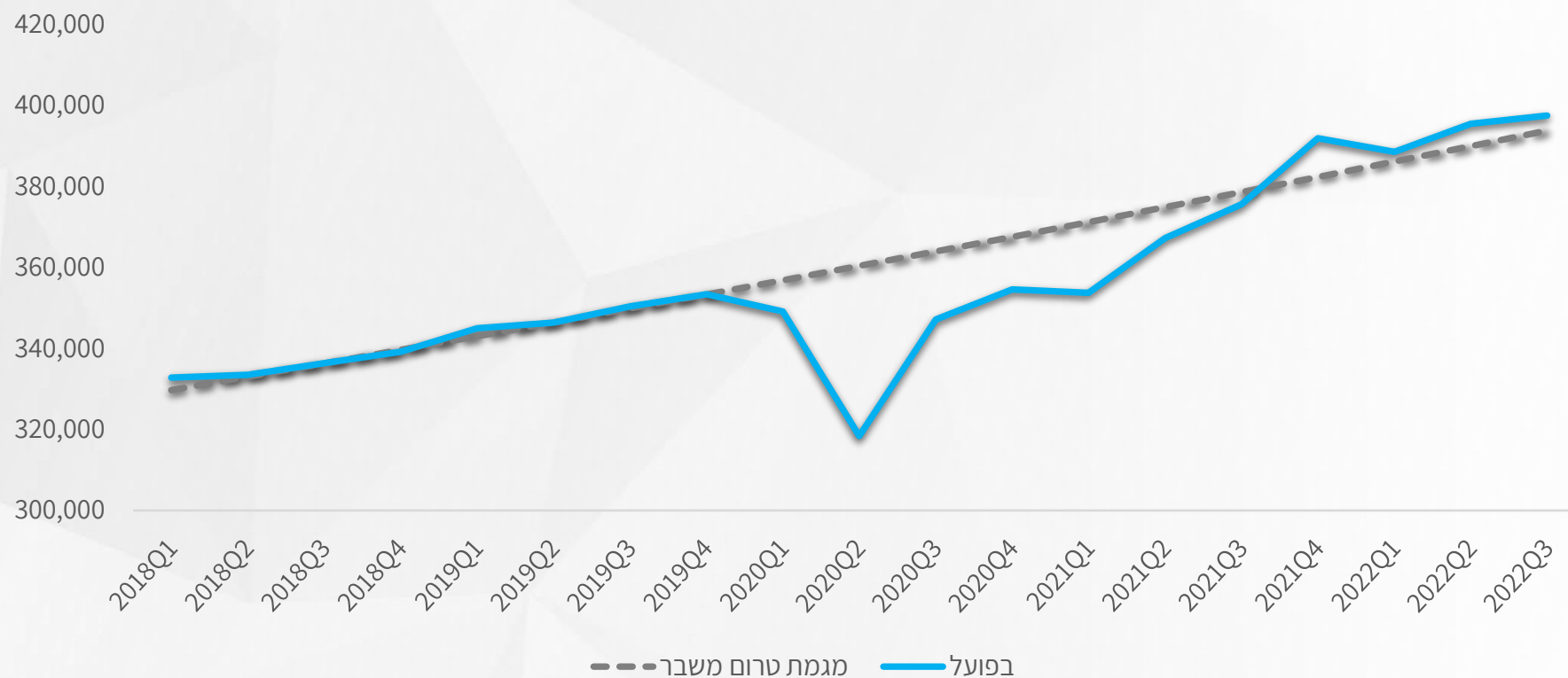
גילי +15

התוצר מוסיף להיות מצוי מעל קו המגמה ארוכת הטווח

התוצר בפועל ומגמת טרום המשבר

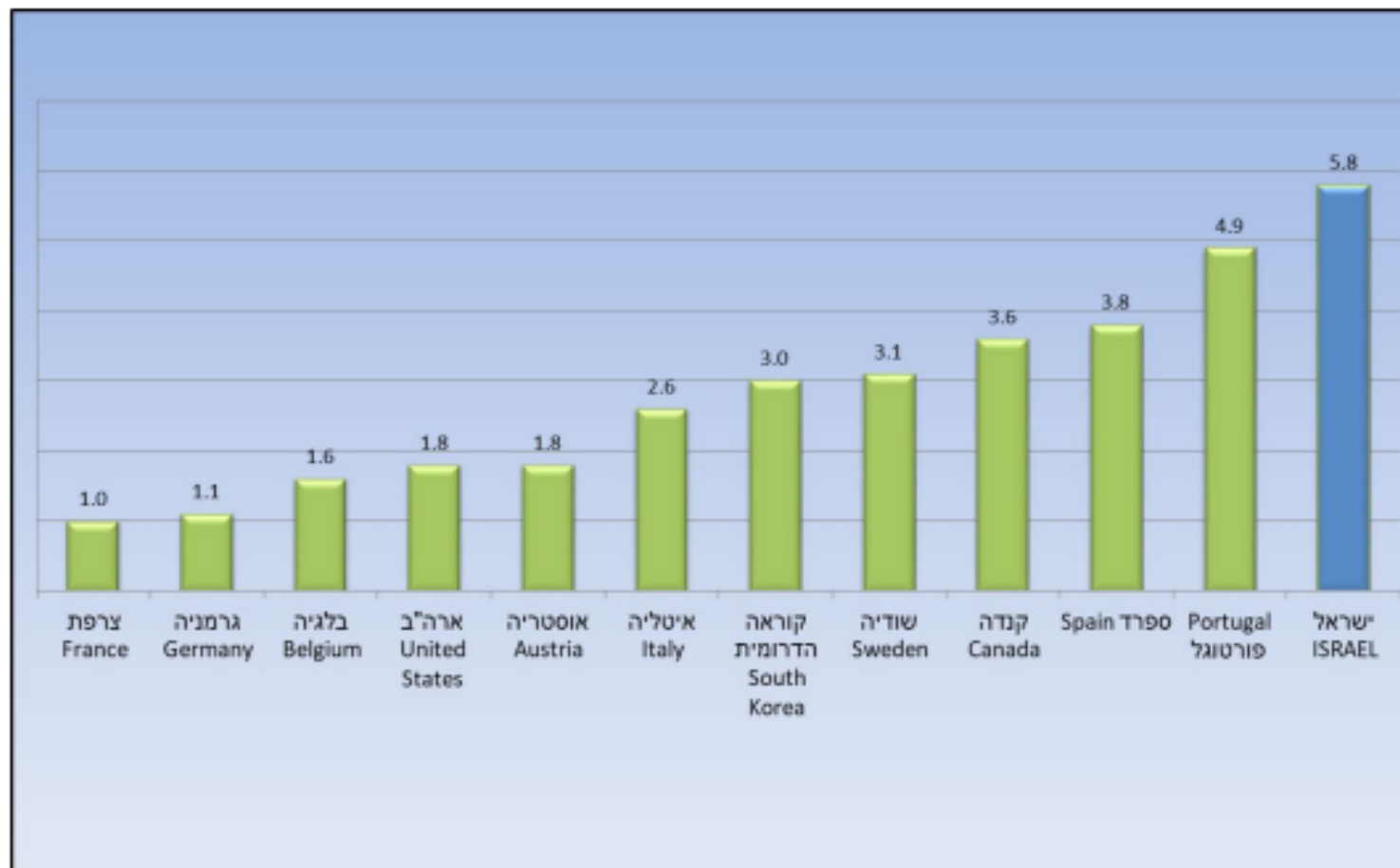
מיליוני ש"ח, מחירים קבועים, מנוכה עונתיות

הצמיחה ברבעון האחרון הייתה מהגבוהות בעולם

תרשים 4 - תוצר מקומי גולמי ברבעון השלישי של 2022

שינוי כמותי באחוזים לעומת הרבעון המקביל אשתקד

מקור: OECD, נכון ל-15.11.2022

התוצר מוסיף להיות מצוי מעל קו המגמה ארוכת הטווח

נתוני החשבונאות הלאומית לרבעון השלישי של 2022

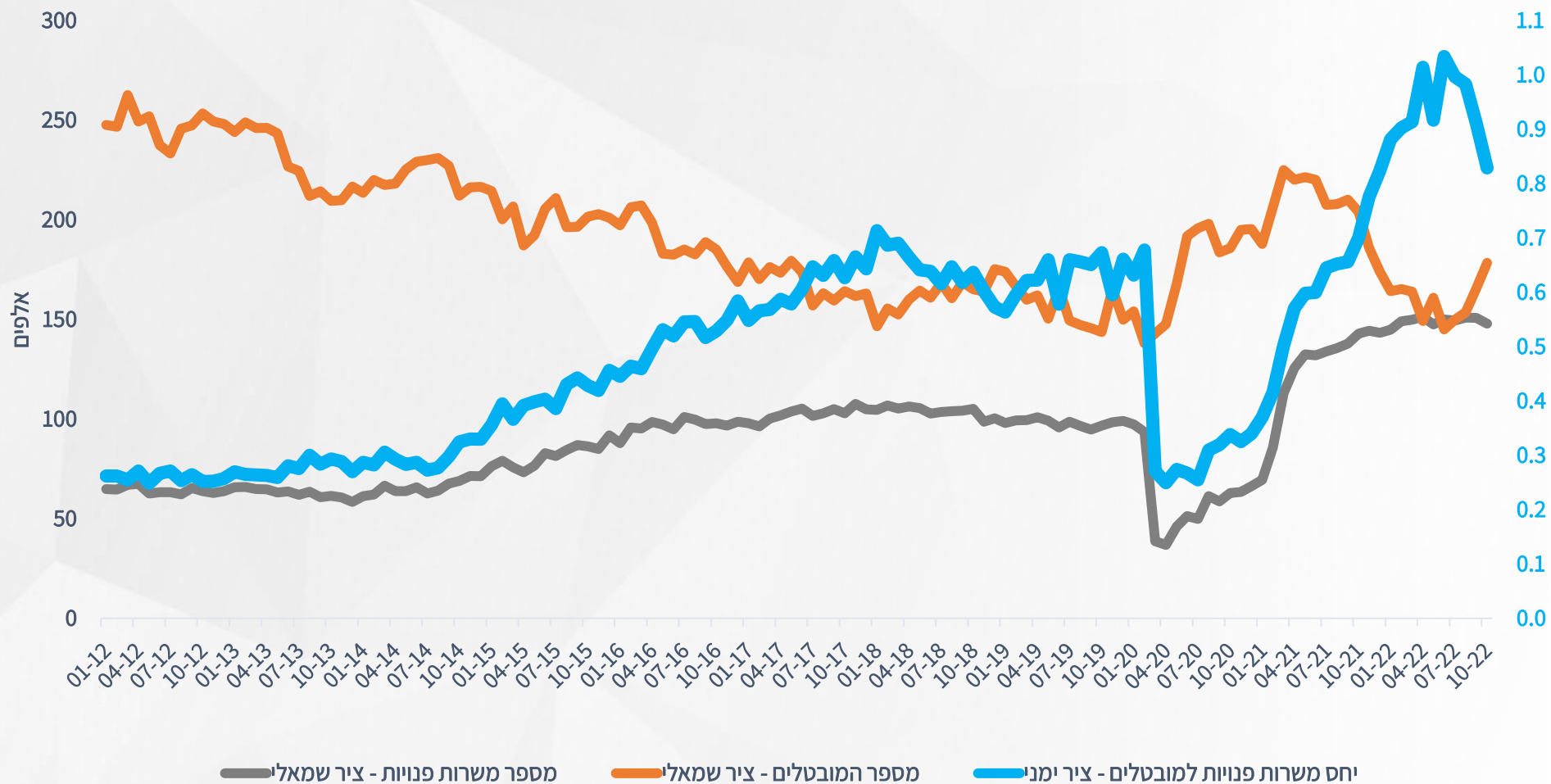
(שיעור שינוי במונחים שנתיים, מנוכח עונתיות)

2022Q3	2022Q2	2021Q3	2021Q4	
2.1	7.3	-3.4	18.5	תוצר מקומי גולמי
0.9	9.8	-3.9	23.7	תוצר עסקי
-1.7	9.3	-1.2	17.4	צריכה פרטית
-26.7	16.2	10.5	4.0	מזה: רכישת בני קיימא
0.4	3.8	0.8	24.1	צריכה פרטית למעט בני קיימא
1.9	3.8	-15.2	15.3	צריכה ציבורית למעט יבוא בטחוני
9.8	11.1	0.4	20.2	השקעה בנכסים קבועים למעט או"מ
9.7	21.3	-12.9	19.3	השקעה בענפי המשק ללא או"מ
13.9	4.2	19	23.3	השקעה בבנייה למגורים
5.3	19.3	-1.7	24.0	יצוא ללא יהלומים והזנק
-3.1	9	13	26.8	יבוא אזרחי ללא או"מ ויהלומים

חרף ירידה קלה בנתוני הקצה, שוק העבודה הדוק

מספר המשרות הפנויות, מספר המובטלים ויחס משרות פנויות למובטלים

(גילי +15, מנוכה עונתיות)

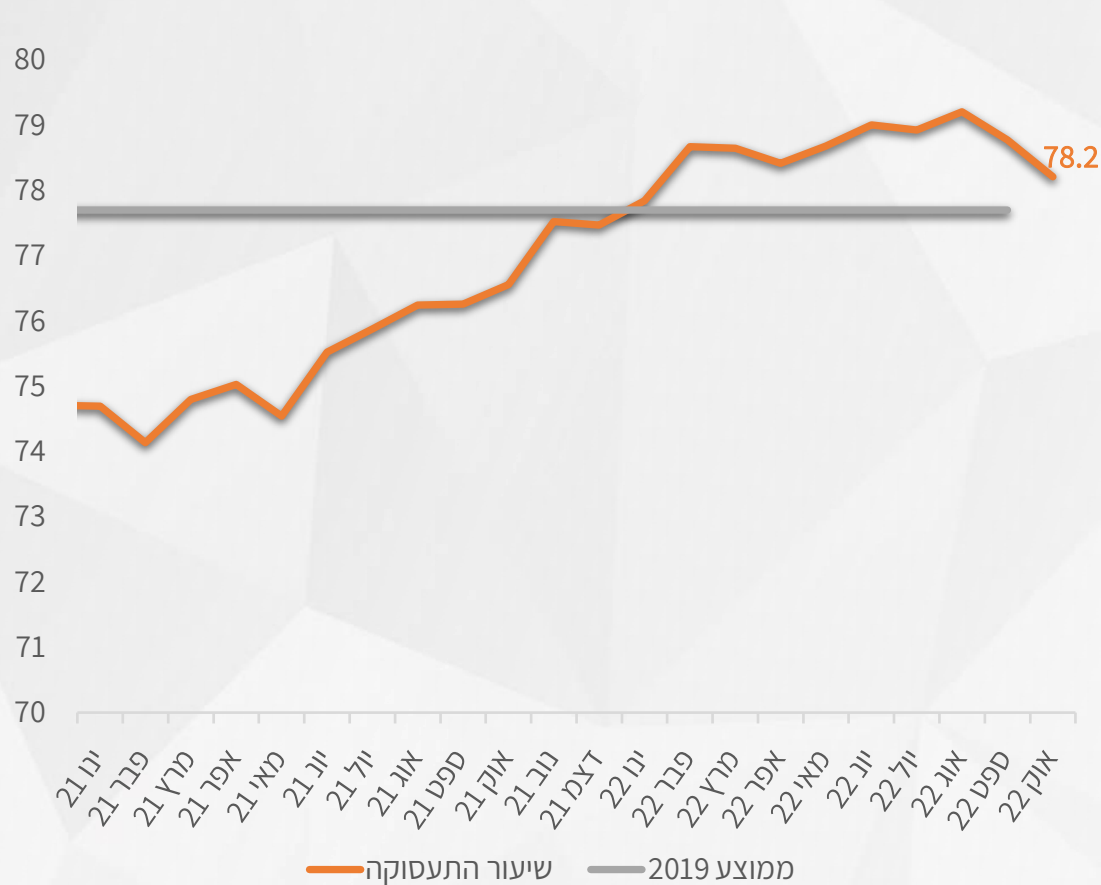

שיעור התעסוקה במשק גבוה

שיעור התעסוקה בגילאי 25-64

אחוזים, נתונים ממוצעים עונתיים

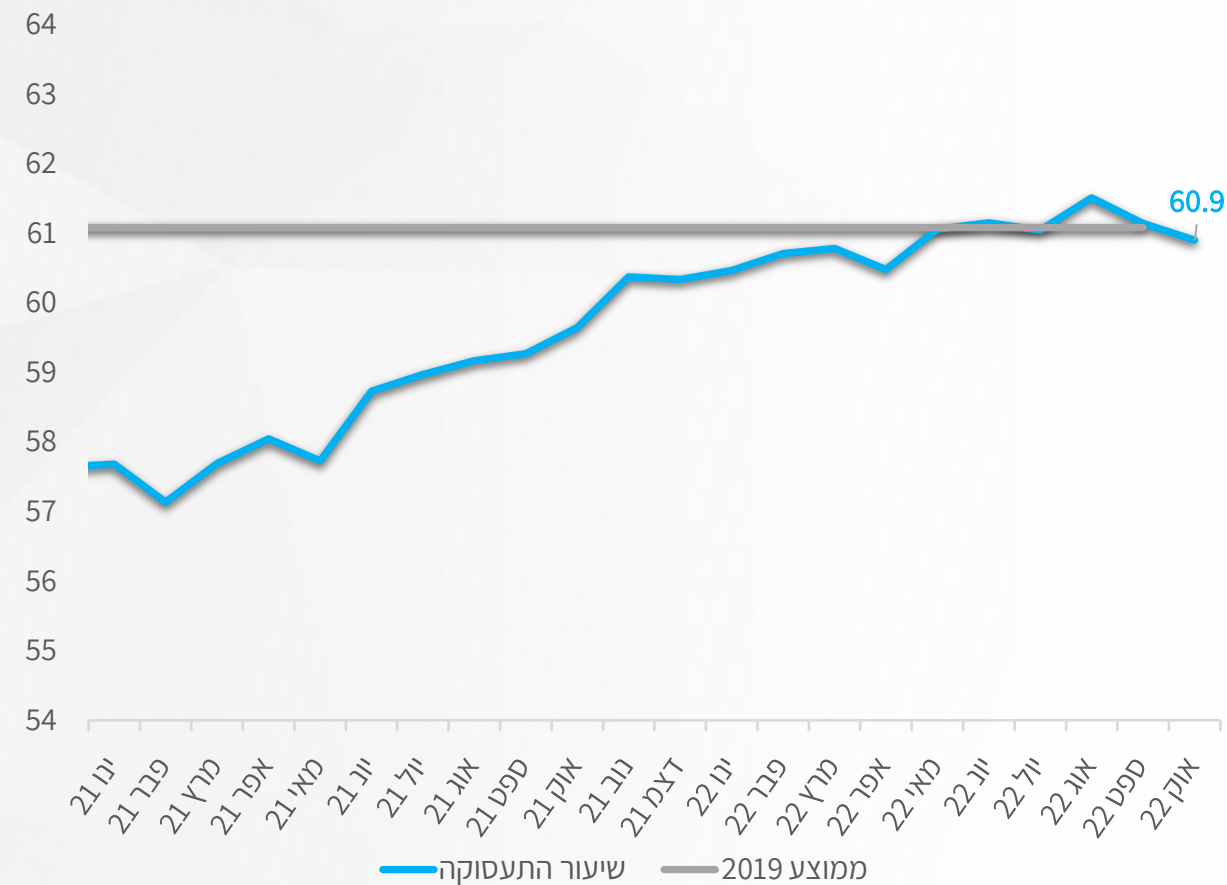
אחוזים

שיעור התעסוקה בגילאי +15

אחוזים, נתונים ממוצעים עונתיים

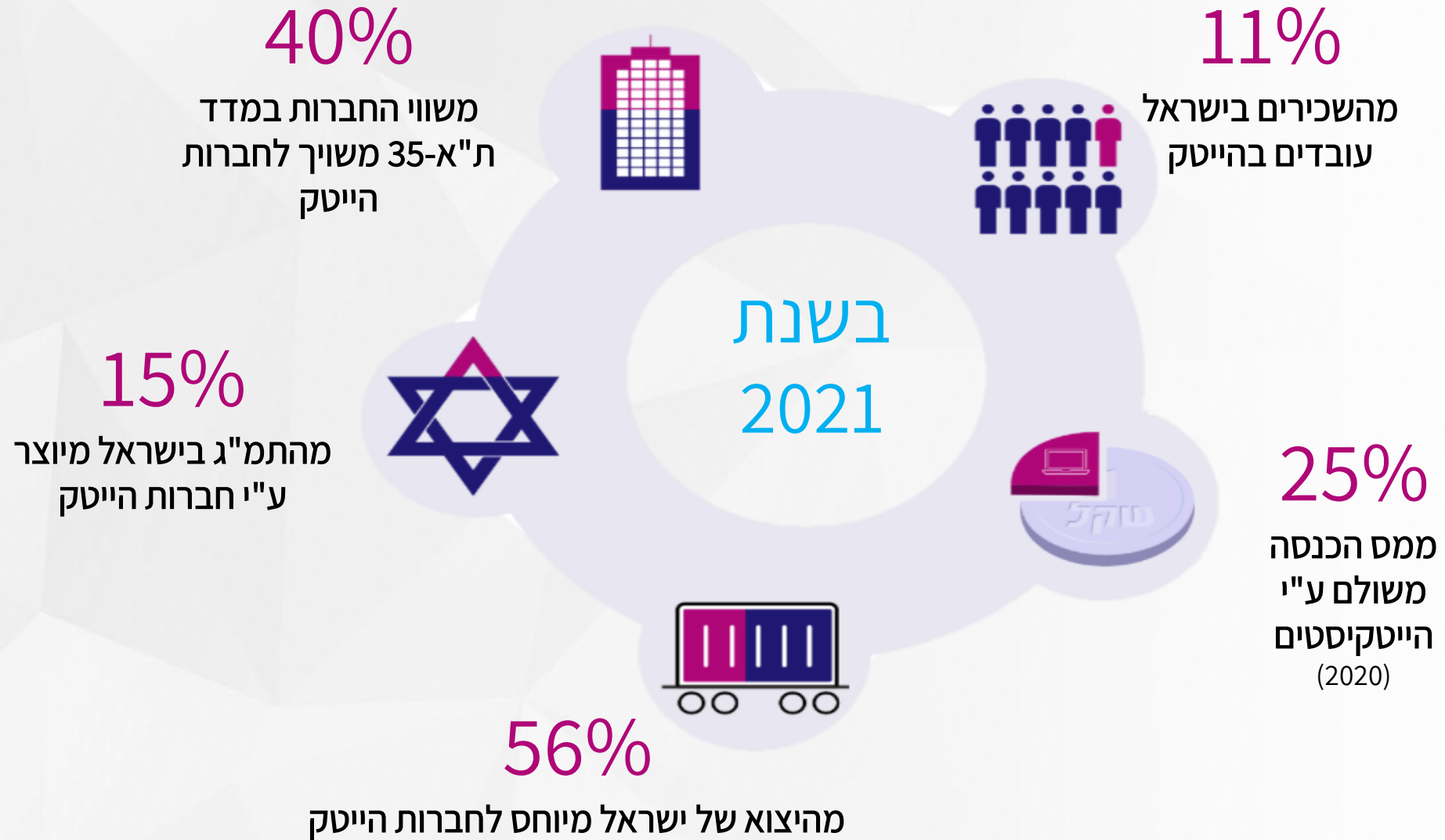
אחוזים

תחזית חטיבת המחקר ל-2022–2023 (אוקטובר. באדום – שינוי מתחזית יולי)

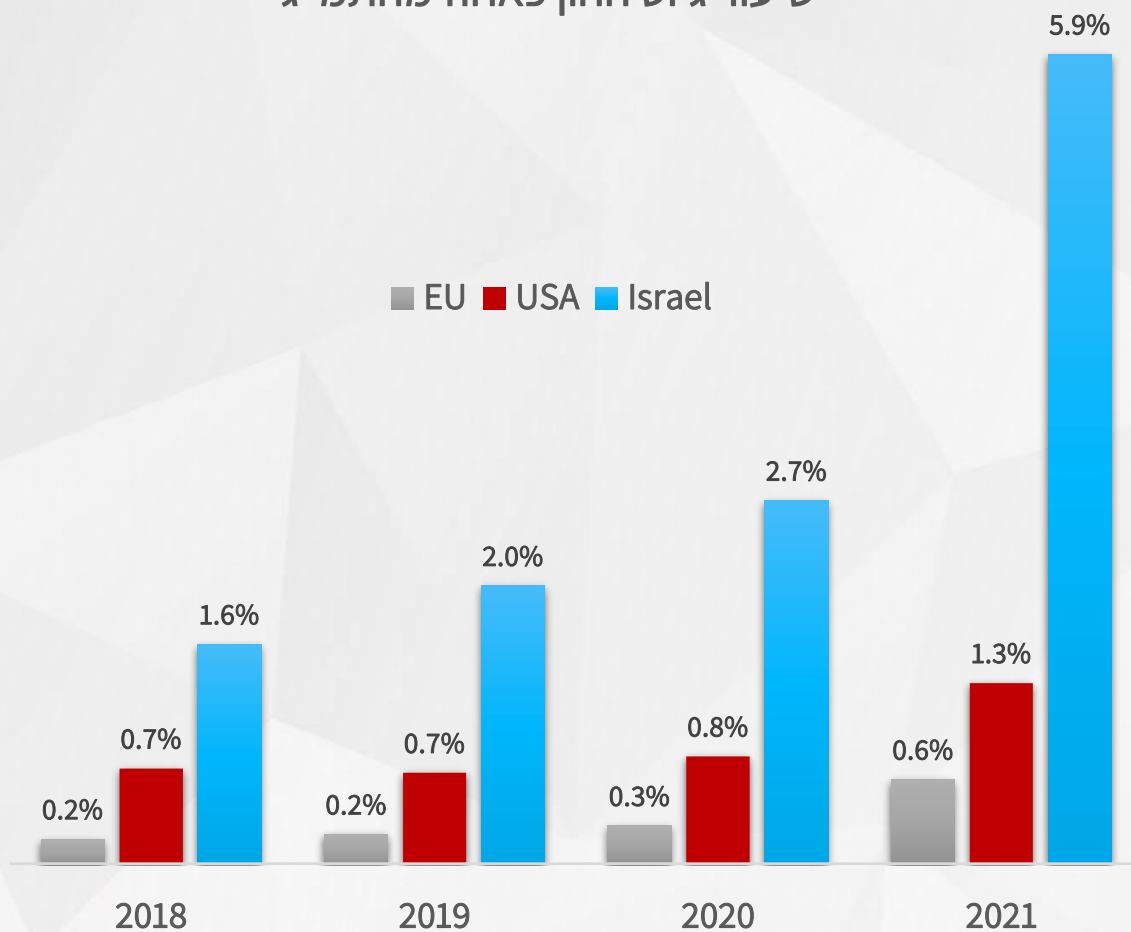
2023	2022	2021	
3% -0.5	6% 1	8.6%	צמיחת התוצר
-0.5% 0.4	0.5% 1.1	-1.4%	סטיית התוצר ממגמתו
2.5% 0.1	4.6% 0.1	2.5%	אינפלציה (ממוצע רבעון אחרון לרבעון אחרון)
3.5%	3.1% -0.2	4.6%	שיעור האבטלה (ממוצע שנתי גילי 25-64)
63% -1	65% -1	68%	יחס החוב לתוצר

מגזר ההייטק הוא הקטר המניע את המשק

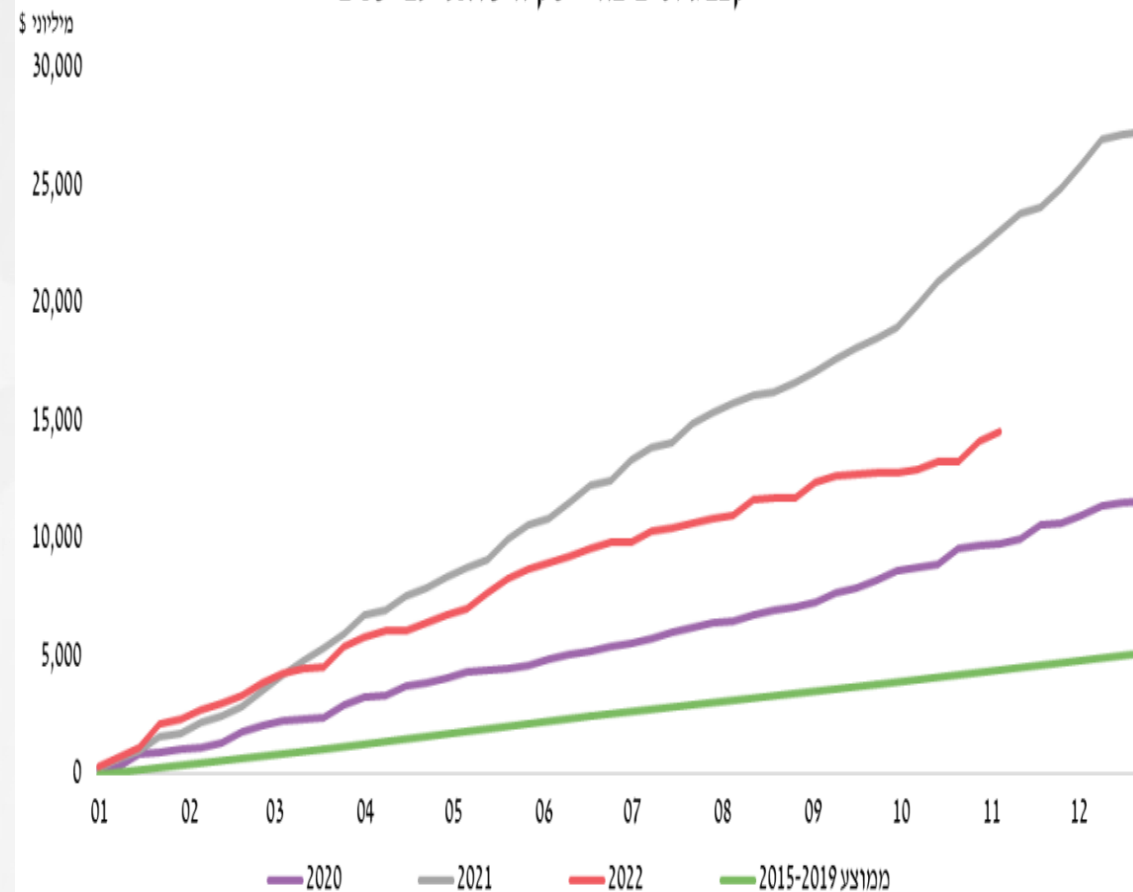

התפתחויות אחרונות בפעילות סקטור ההייטק בישראל

שיעור גיוס ההון כאחוז מהתמ"ג

קצב גיוסים בהיי-טק הישראלי לפי שנים

האם חברות ההייטק היום דומות לאלו שנסגרו במהלך בועת הדוט-קום? ביזור ופעילות

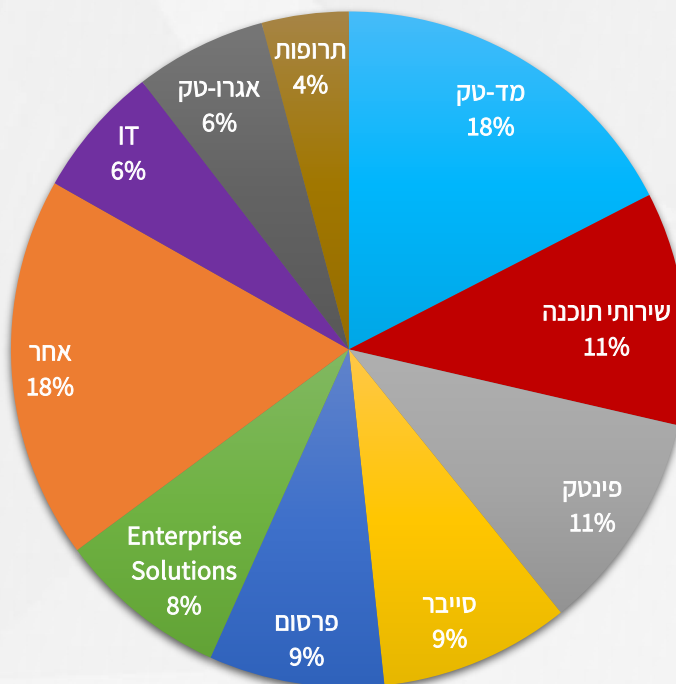
• ב"דוט-קום":

- ריכוזיות בתתי-סקטורים בודדים (טלקמוניקציה).
- חוסר בשלות עסקית (Dream companies).

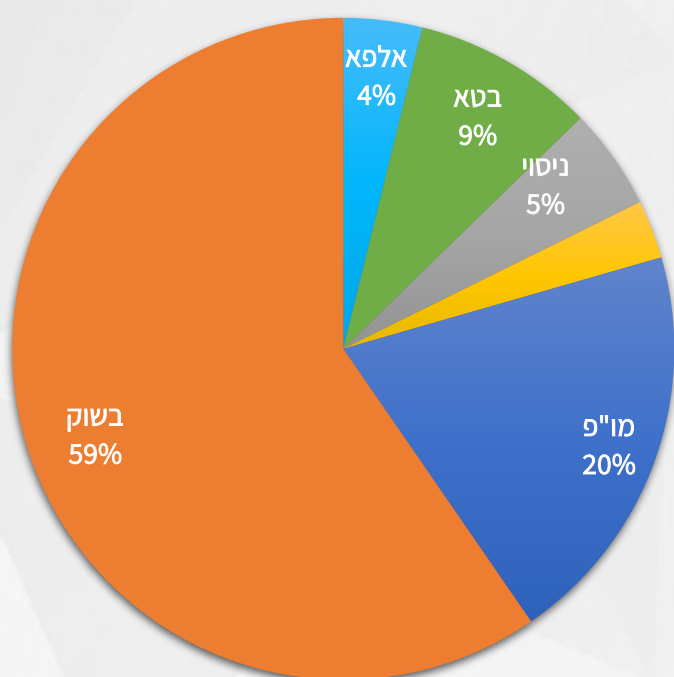
• כיום:

- ההייטק "מבוזר" יותר.
- רוב גדול של החברות נמצא כבר בשלב הייצור.

התפלגות החברות לפי תת-סקטור

התפלגות החברות לפי שלב המוצר

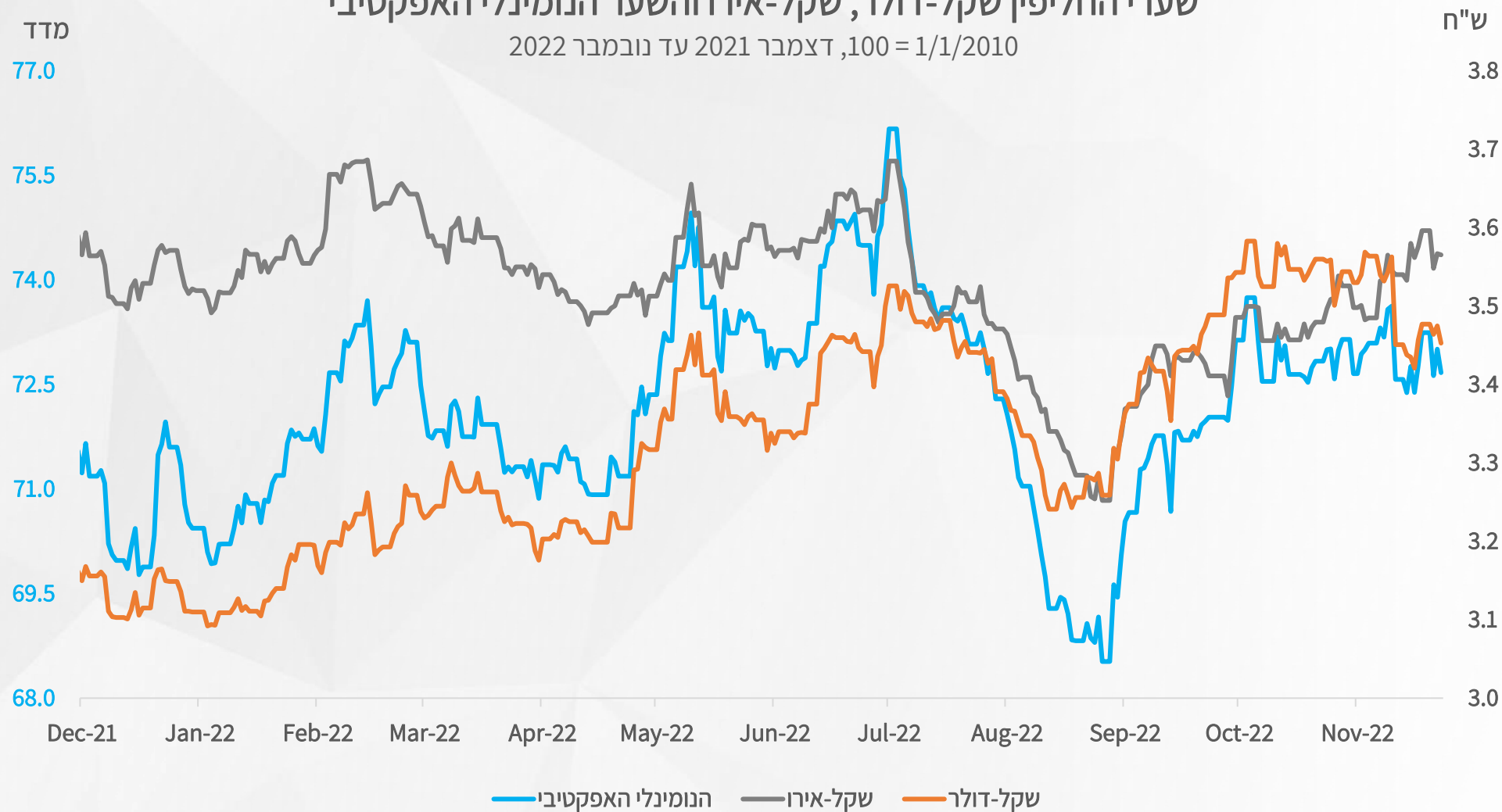

שער חליפין

בשנה האחרונה השקל נחלש במעט מול הדולר; מול הנומינלי אפקטיבי הרמה נותרה דומה

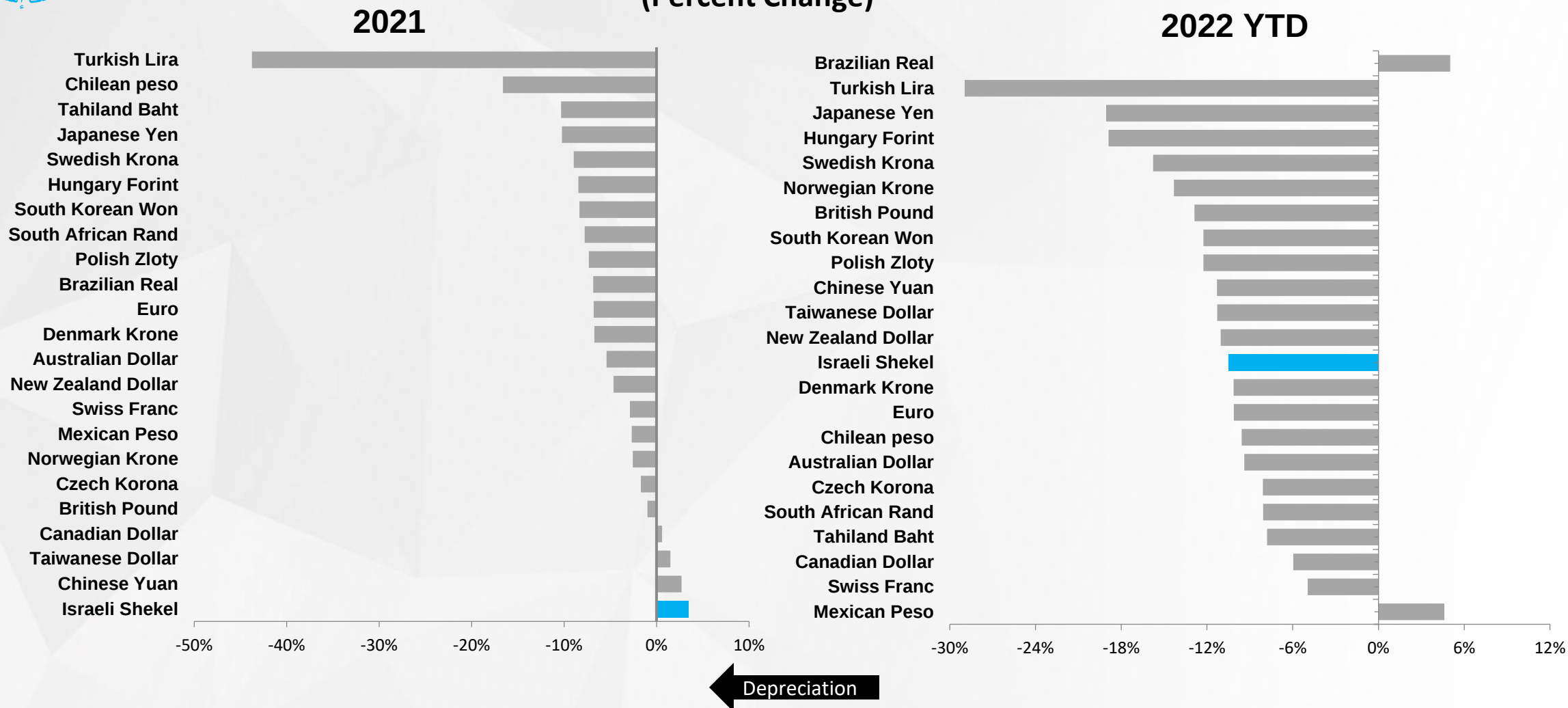
שערי החליפין שקל-דולר, שקל-אירו והשער הנומינלי האפקטיבי

2022 עד נובמבר 2021, 100 = 1/1/2010

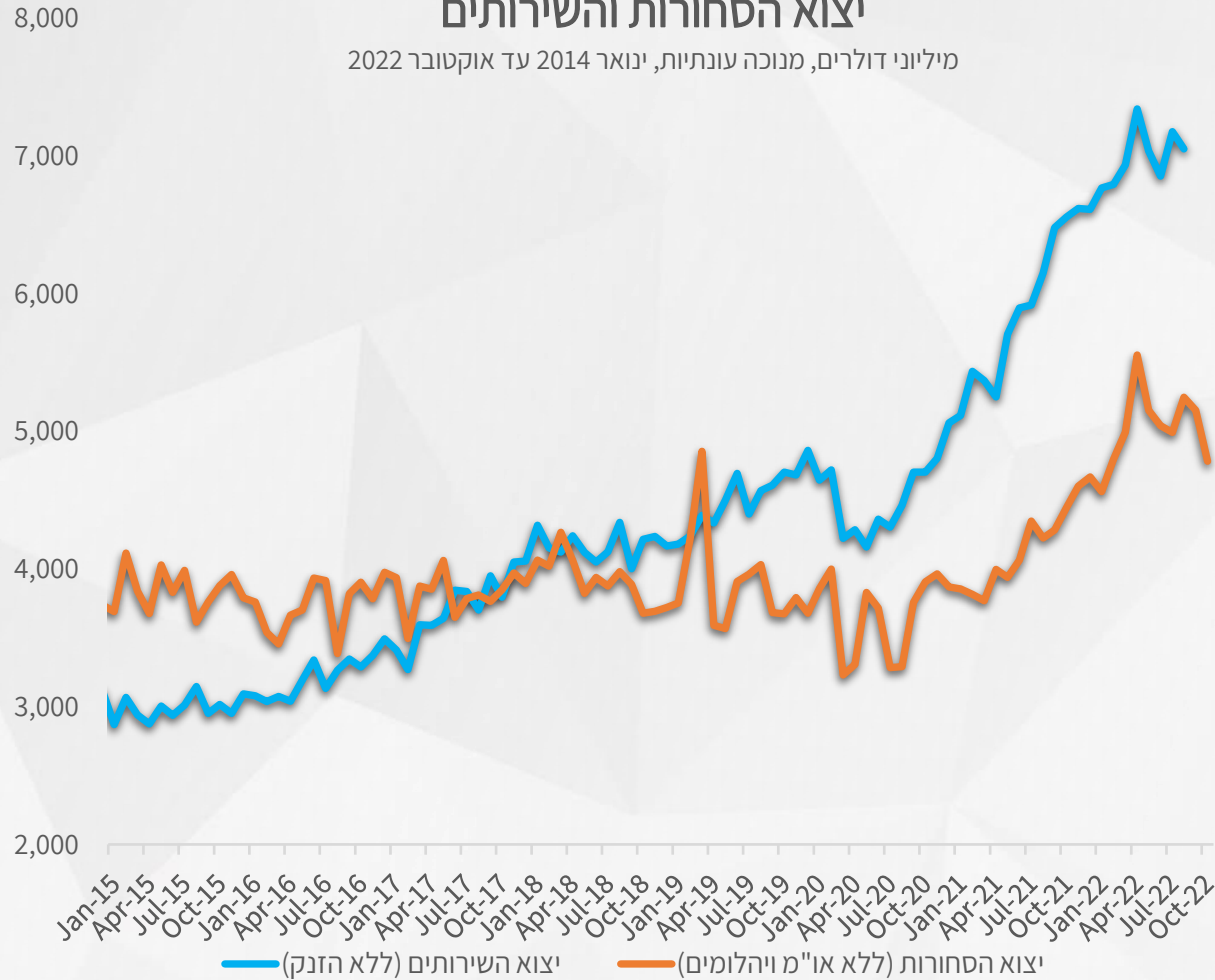
היחלשות השקל בשנה האחרונה אינה חריגה בהשוואה בין לאומית ונובעת מהתחזקות הדולר בעולם

שינוי במטבעות נבחרים מול הדולר (Percent Change)

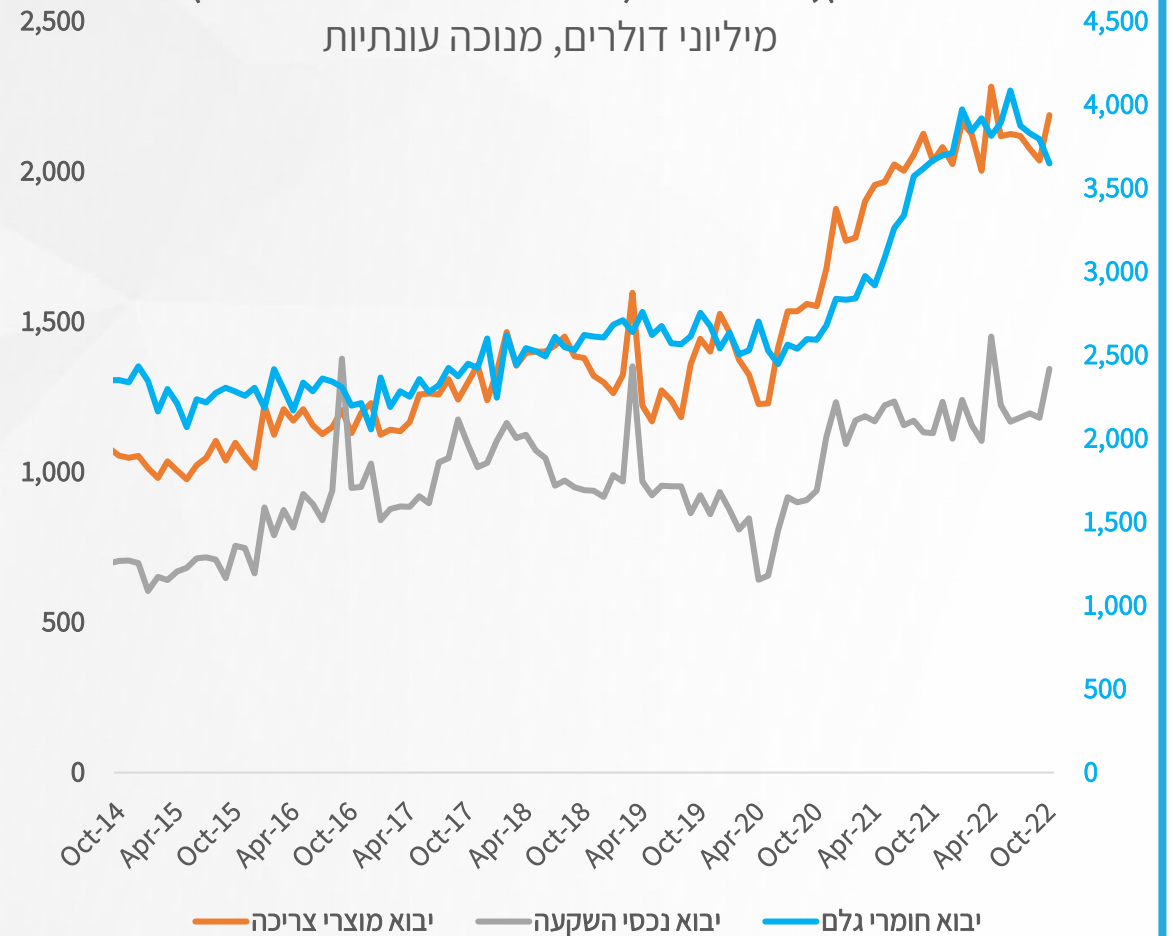

יצוא הסחורות והשירותים

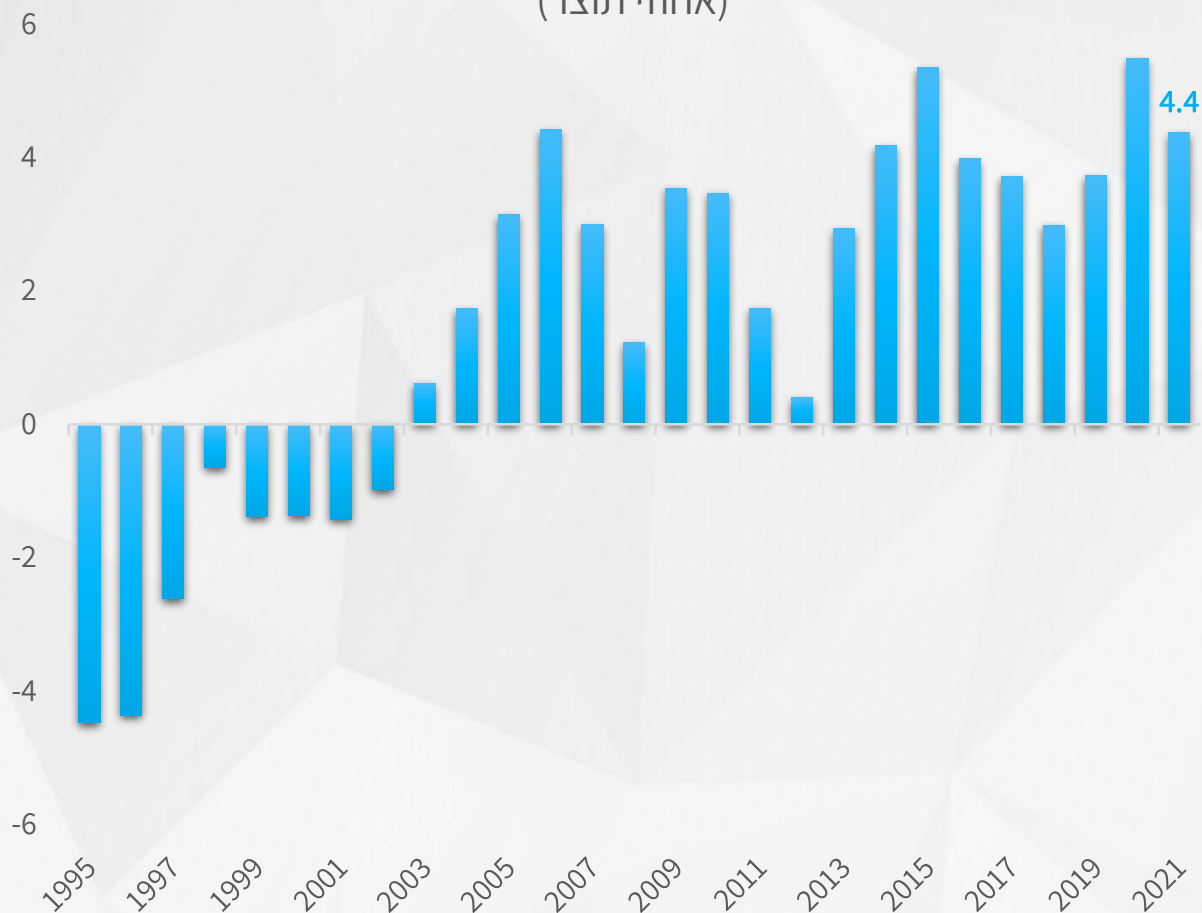
מיליוני דולרים, מנוכה עונתיות, ינואר 2014 עד אוקטובר 2022

יבוא הסחורות לישראל: מוצרי צריכה, נכסי השקעה (ללא או"מ), חומרי גלם (ללא יהלומים וחומרי אנרגיה) מיליוני דולרים, מנוכה עונתיות

החשבון השוטף של מאזן התשלומים (אחוזי תוצר)

השקעות ישירות של תושבי חו"ל בישראל מיליארדי דולרים

בנק ישראל במשבר הקורונה

מצב המשק ערב המשבר ובמהלכו

משבר הקורונה, משבר 2008-2009 ומשבר 2001 - 2003

יעוץ כלכלי לממשלה

- ✓ גיבוש המלצת מדיניות בנוגע לתוכניות הסיוע הממשלתיות
- ✓ ביצוע תחזיות בתדירות גבוהה במציאות משתנה
- ✓ גיבוש אסטרטגיית יציאה
- ✓ אומדנים לפגיעה הכלכלית במשק

בנקאות, אשראי ותשלומים

- ✓ הקלה רגולטורית במטרה להגביר את היקף האשראי במשק
- ✓ גיבוש מתווה דחיית תשלומי הלוואות ביתרה של מעל 180 מיליארד ₪
- ✓ הנחייה למעבר לשירותי בנקאות מרחוק
- ✓ הקלות למערכת הבנקאית בכדי לאפשר דחיית תשלומי הלוואות
- ✓ השהיית הגבלות בשיקים ללא כיסוי

מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית

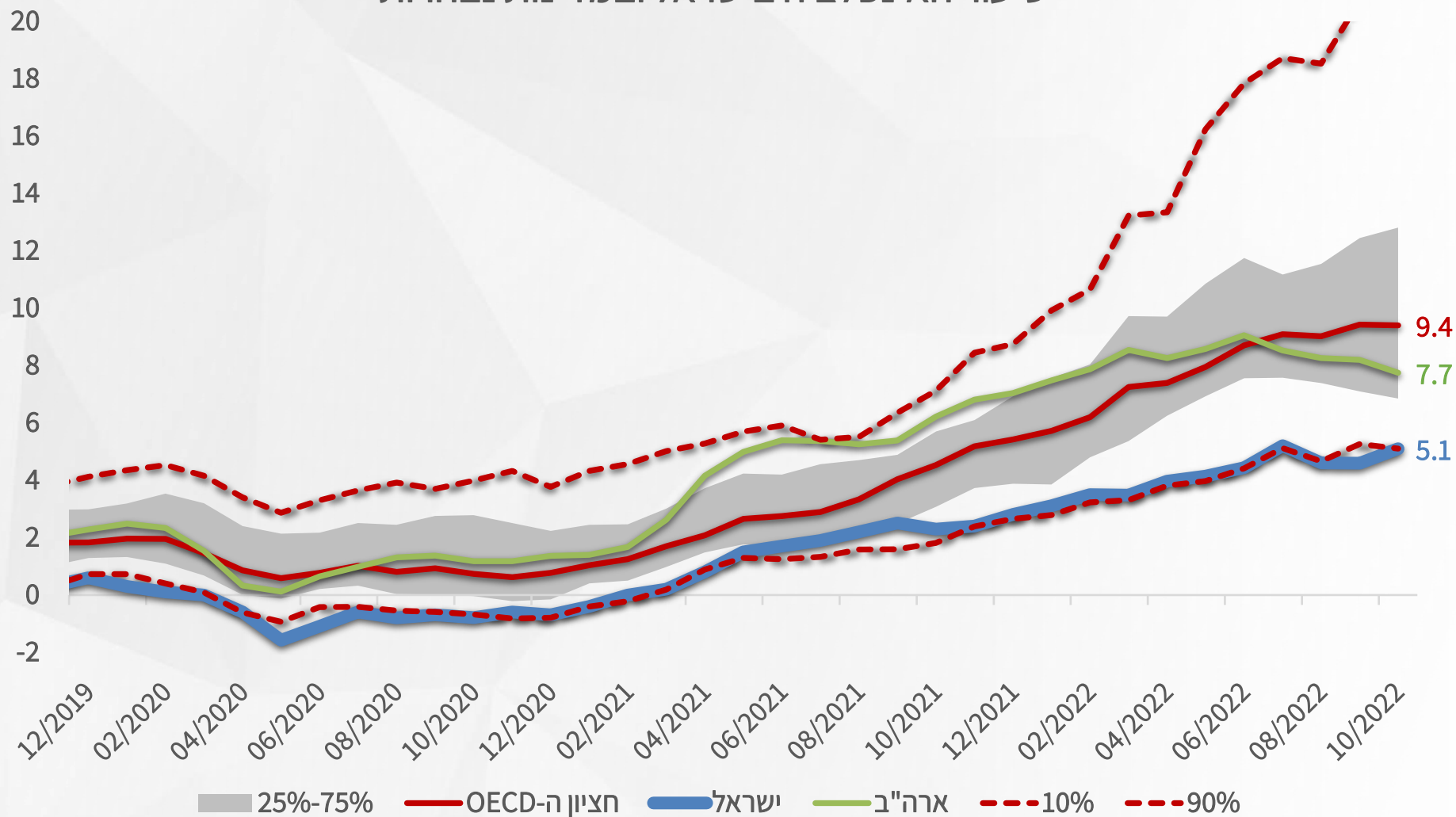
- ✓ החזרת השווקים לפעילות תקינה:
- ✓ עסקאות ריפו מול מוסדות פיננסיים
- ✓ ביצוע עסקאות SWAP בסך 15 מיליארד \$
- ✓ רכישת אג"ח ממשלתיות בהיקפים חסרי תקדים של עד 85 מיליארד ₪, ולראשונה גם אג"ח קונצרניות בהיקפים של עד 15 מיליארד ₪
- ✓ הפחתת הריבית ב- 0.15 נקודות האחוז
- ✓ הלוואות לבנקים בריבית נמוכה - מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים בריבית נמוכה
- ✓ הצהרה על רכישת 30 מיליארד דולר בשנת 2021

אינפלציה, שכר ויוקרי המחיה

האינפלציה

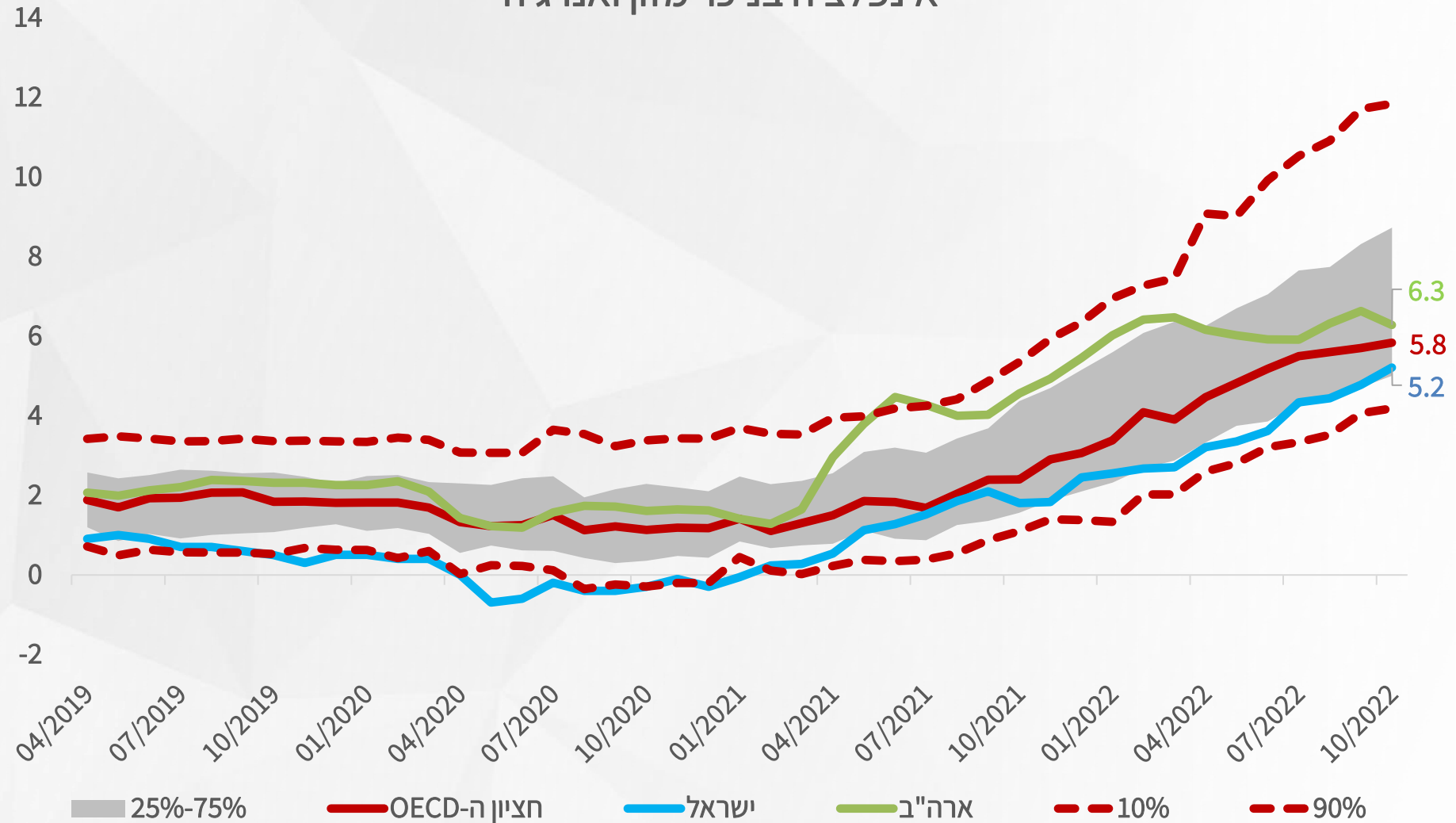
האינפלציה בישראל גבוהה, אך פחות מבשאר העולם

שיעור האינפלציה בישראל ובמדינות נבחרות

אינפלציית ה"ליבה" נמוכה אף היא בהשוואה בין לאומית

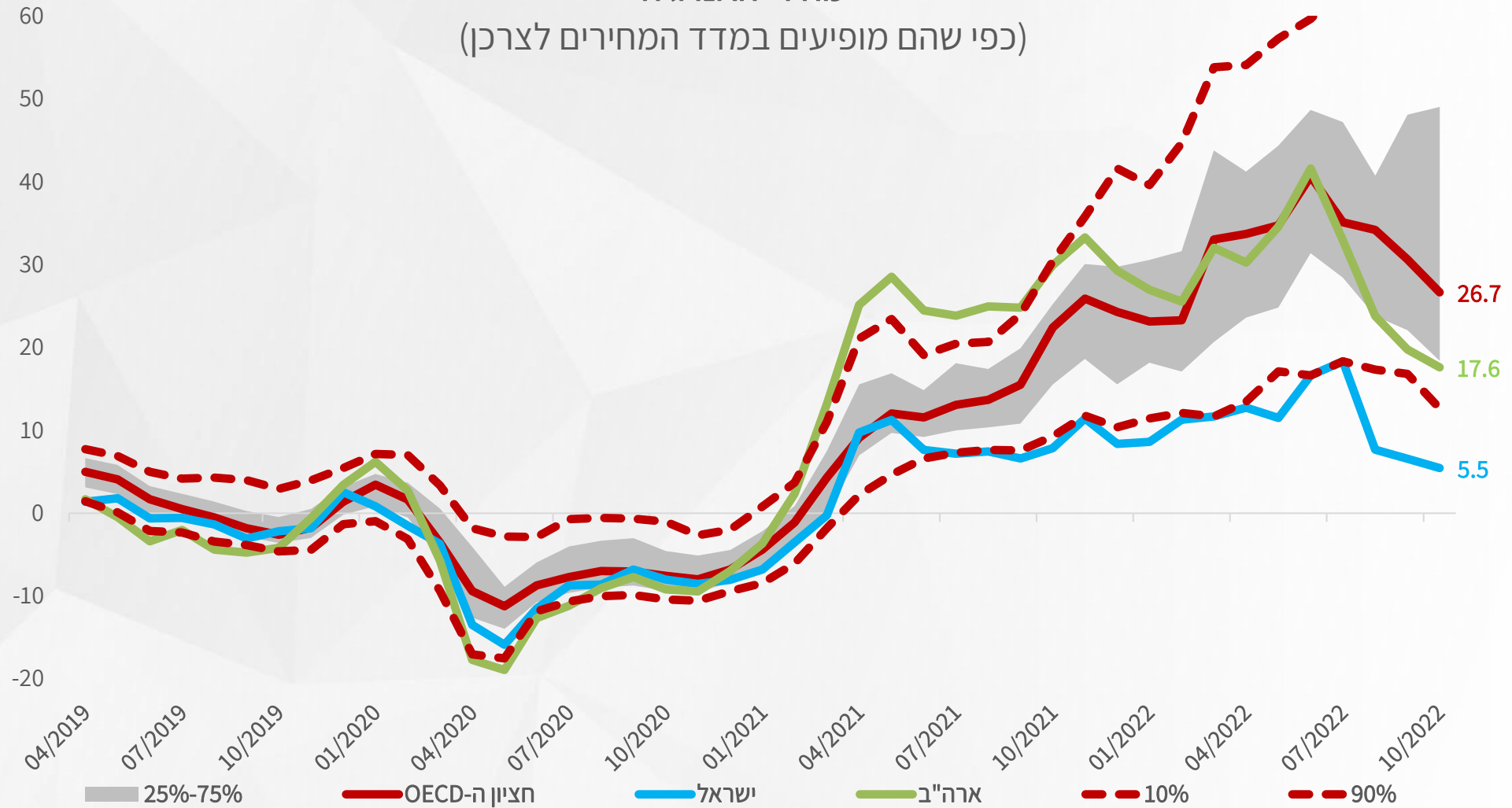
אינפלציה בניכוי מזון ואנרגיה

מחירי האנרגיה בישראל נמוכים גם בהשוואה בין לאומית

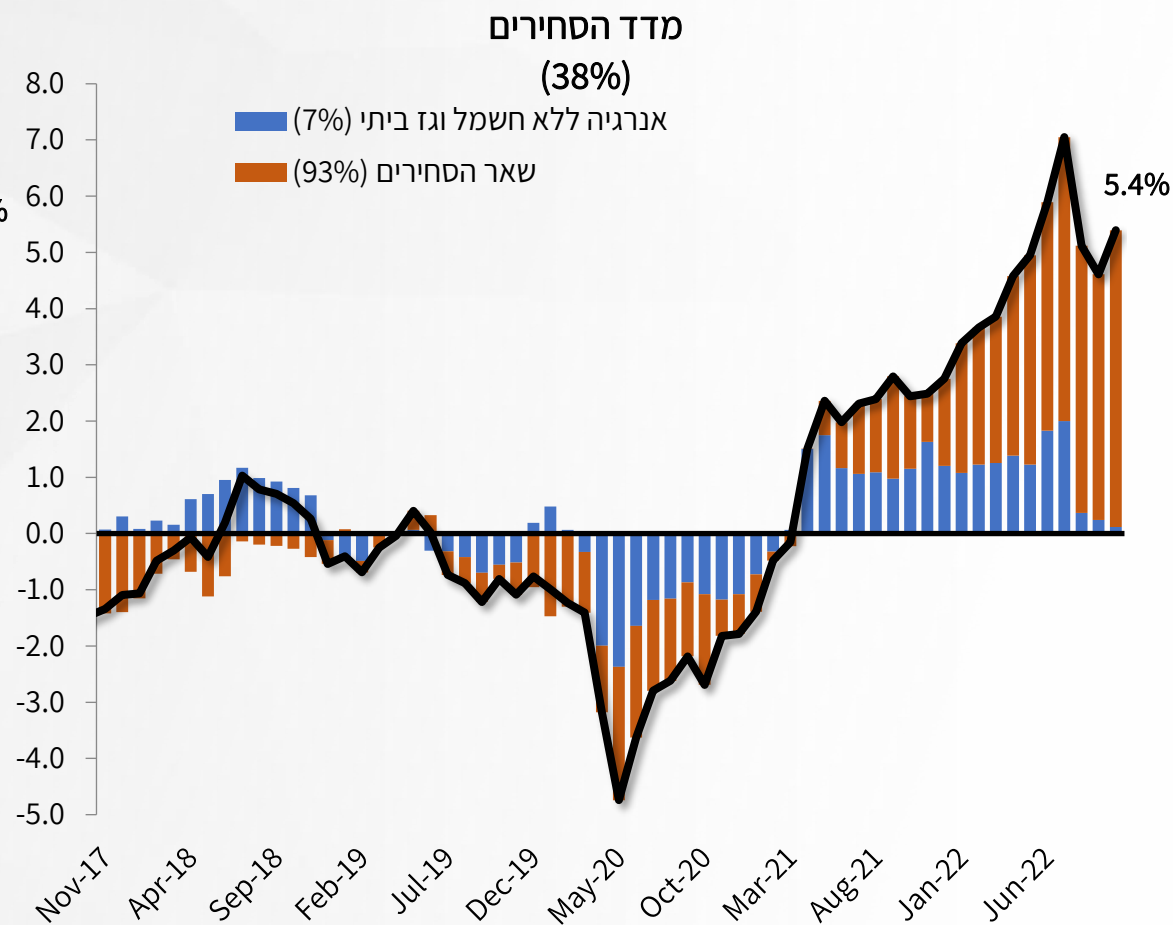
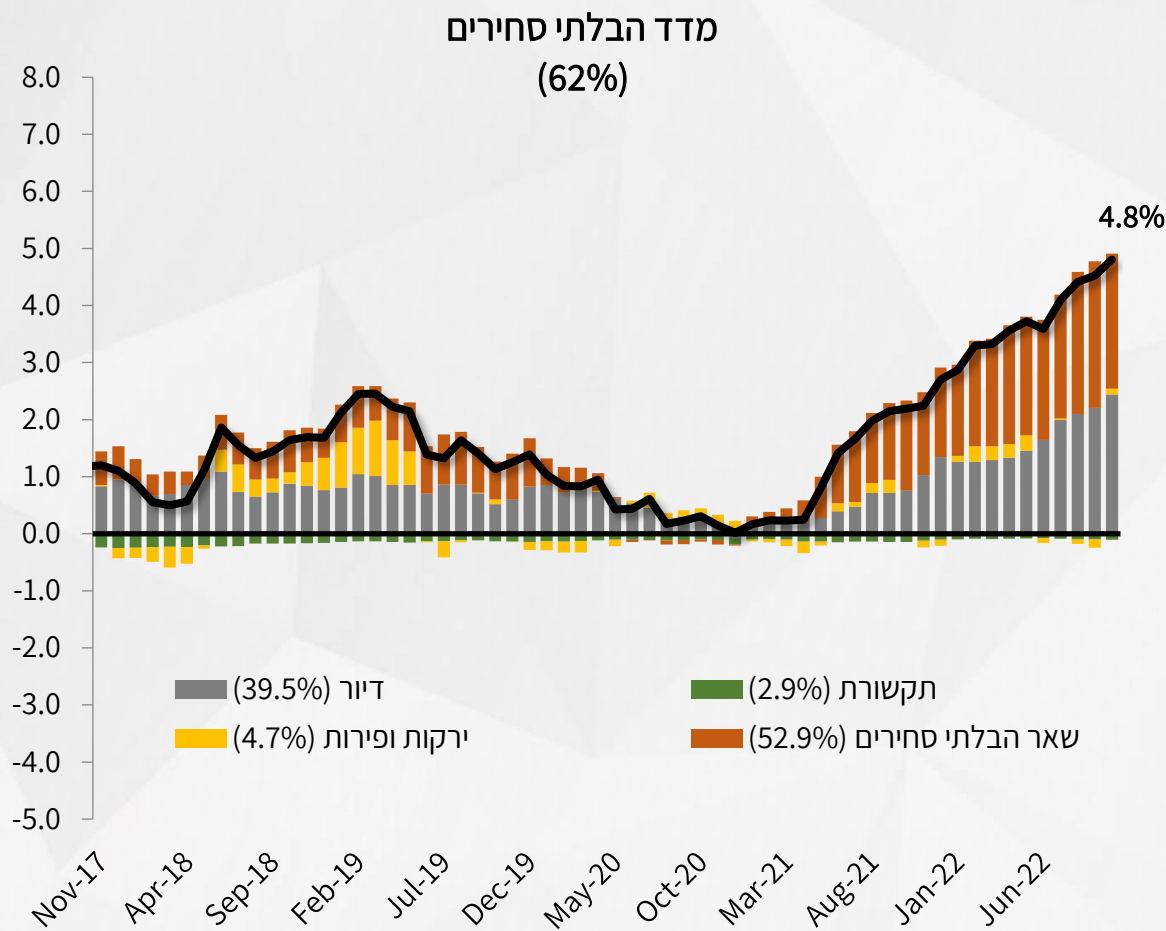
מחירי האנרגיה

(כפי שהם מופיעים במדד המחירים לצרכן)

ניכרת עליית הן במחירים של המוצרים הסחירים והן בלתי סחירים

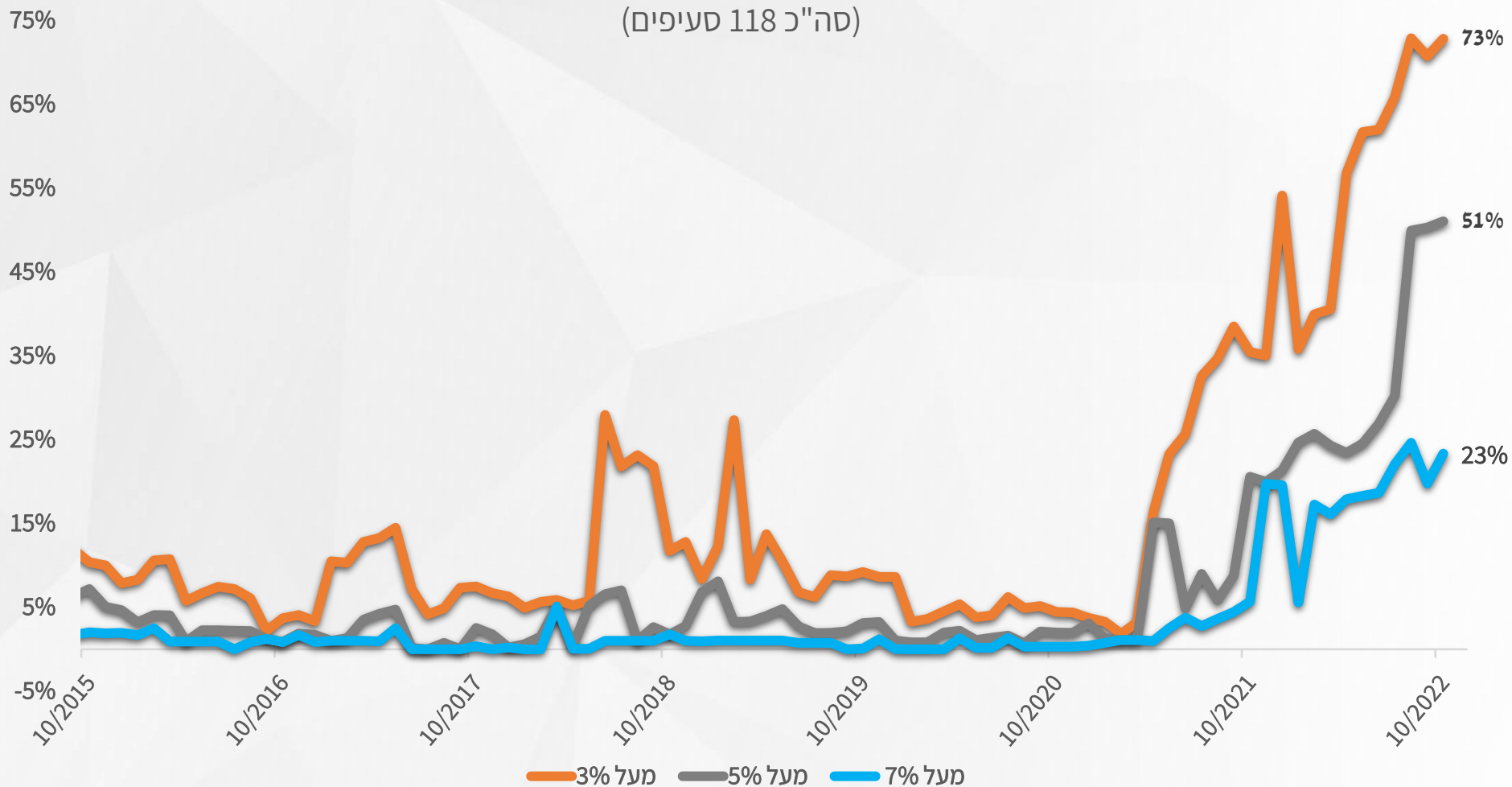
התרומה של רכיבים עיקריים במדד לאינפלציה השנתית של המוצרים הסחירים ושל המוצרים הלא סחירים

האינפלציה נרשמת במנעד רחב של סעיפי המדד

משקל הסעיפים במדד המחירים לצרכן שמעל ומתחת ליעד

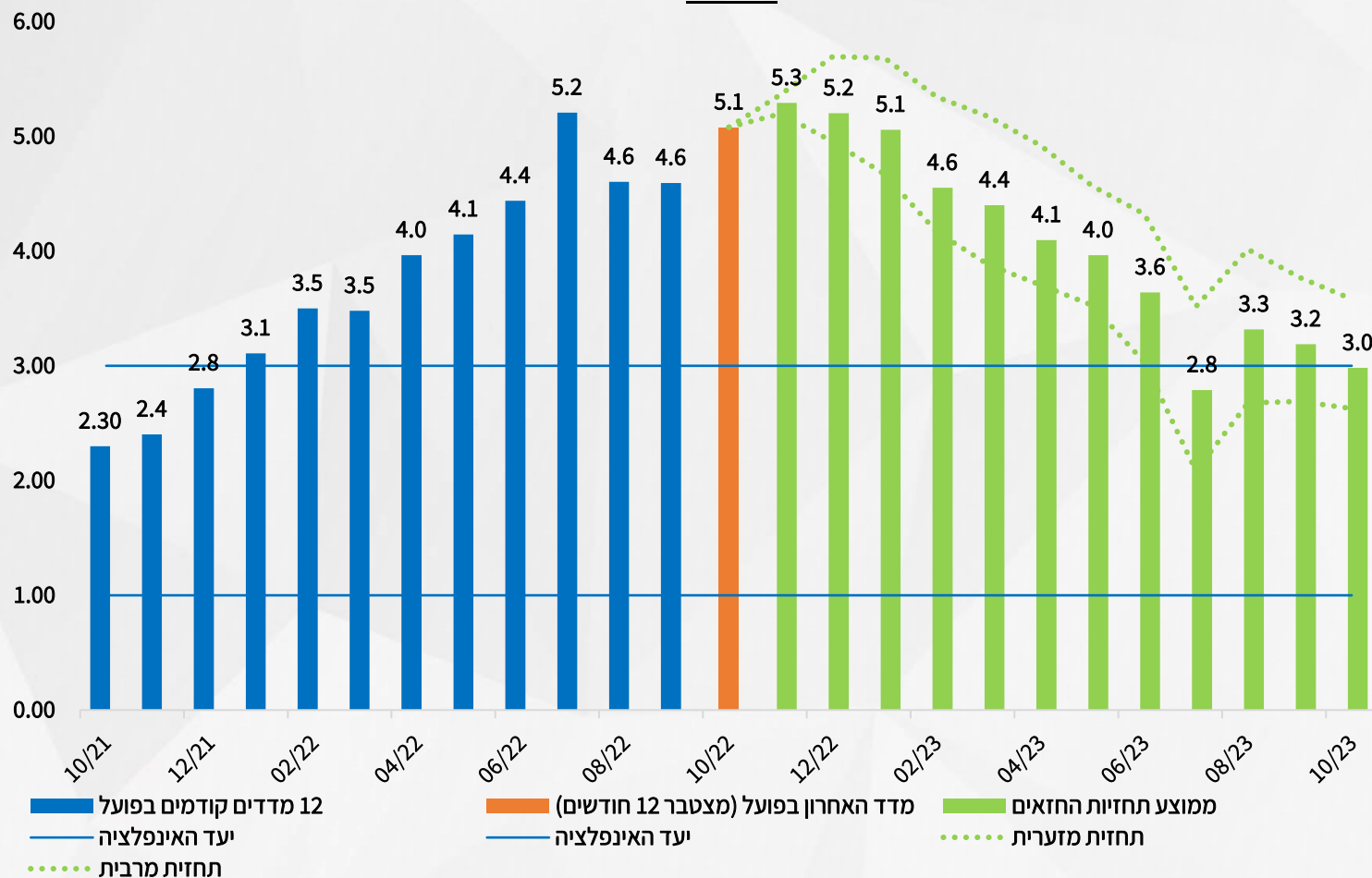
(סה"כ 118 סעיפים)

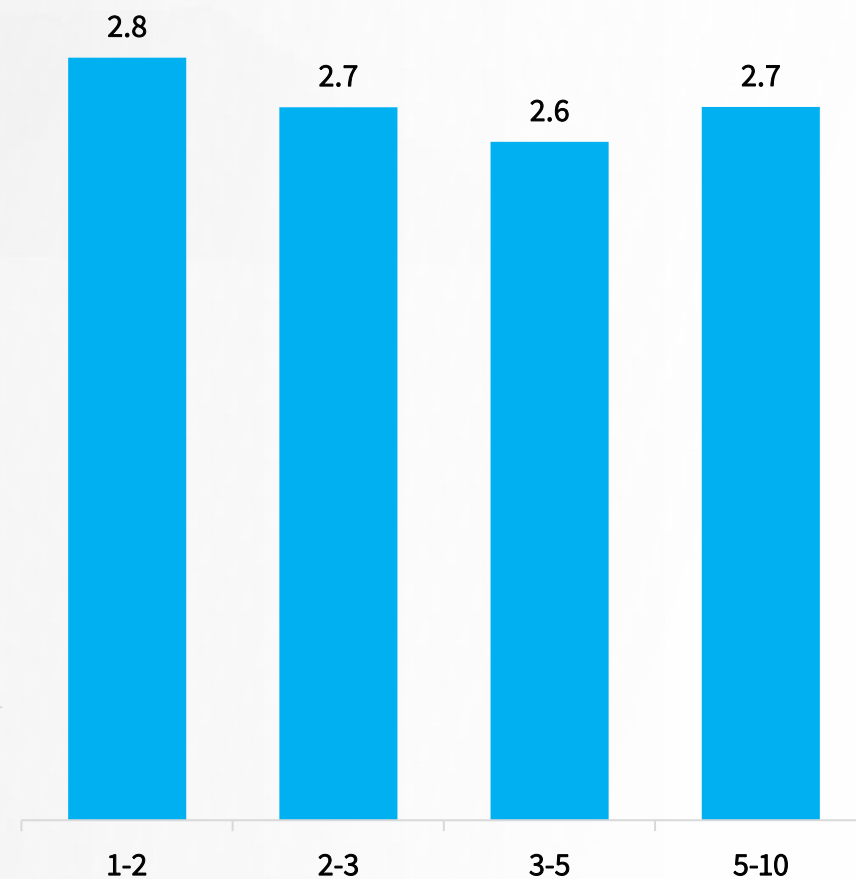
האינפלציה צפויה לעלות מעט בחודשים הקרובים, ולהתחיל לרדת ברבעון הראשון של 2023

האינפלציה ב-12 חודשים - מדדים בפועל והתפתחותה הצפויה לפי הערכות

חזאים

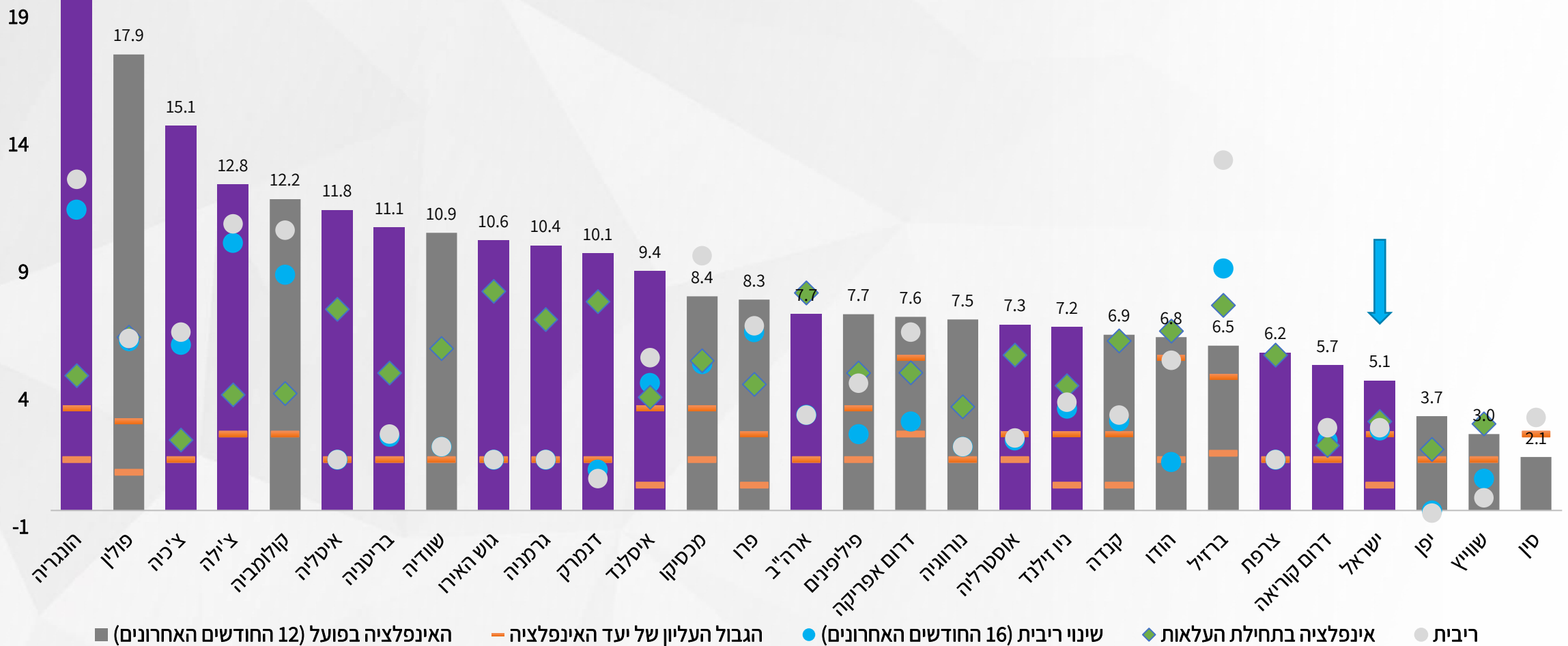

ציפיות פרוורד לאינפלציה משוק ההון בטווחים שונים

תגובת המדיניות המוניטרית לאינפלציה

האינפלציה בפועל, יעדה והשינוי בריבית הבנק המרכזי בישראל ובמדינות מפותחות:
(בסגול - מדינות שהכריזו על TAPERING לפני 2022)

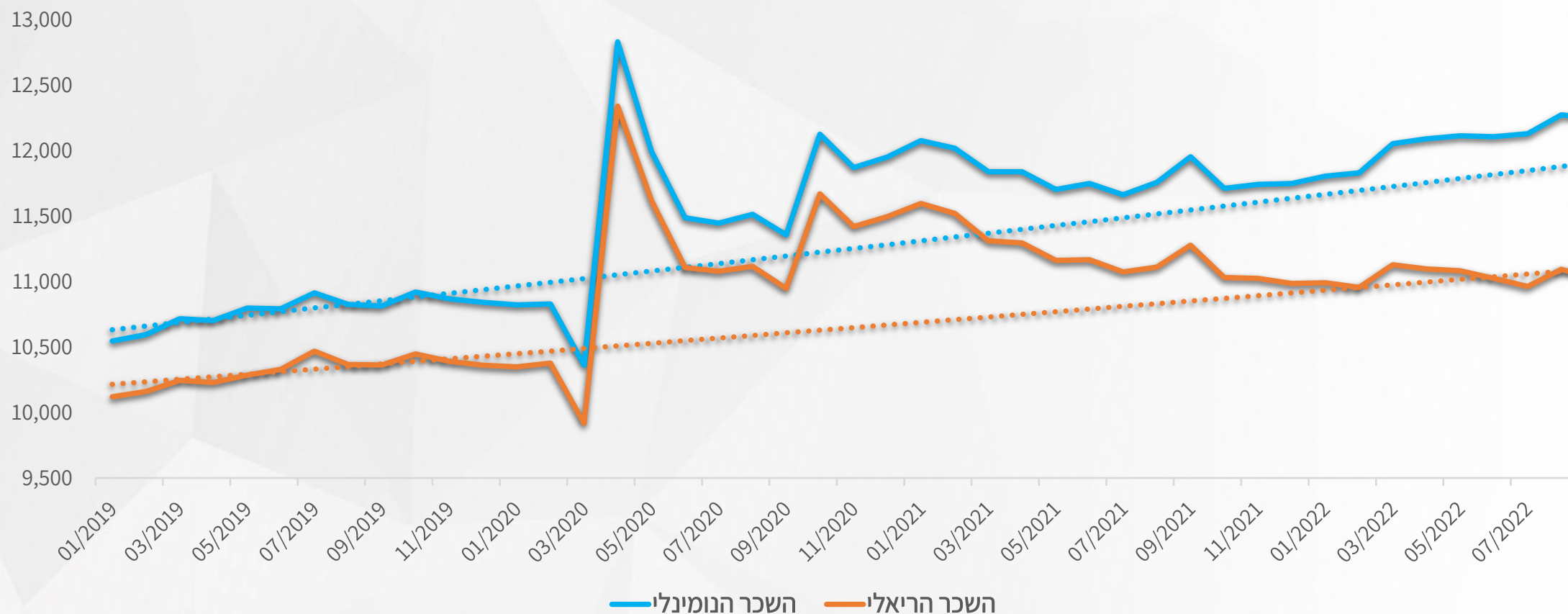

השכר במשק

השכר הנומינלי עולה בקצב גבוה; הריאלי נע סביב המגמה

התפתחות השכר

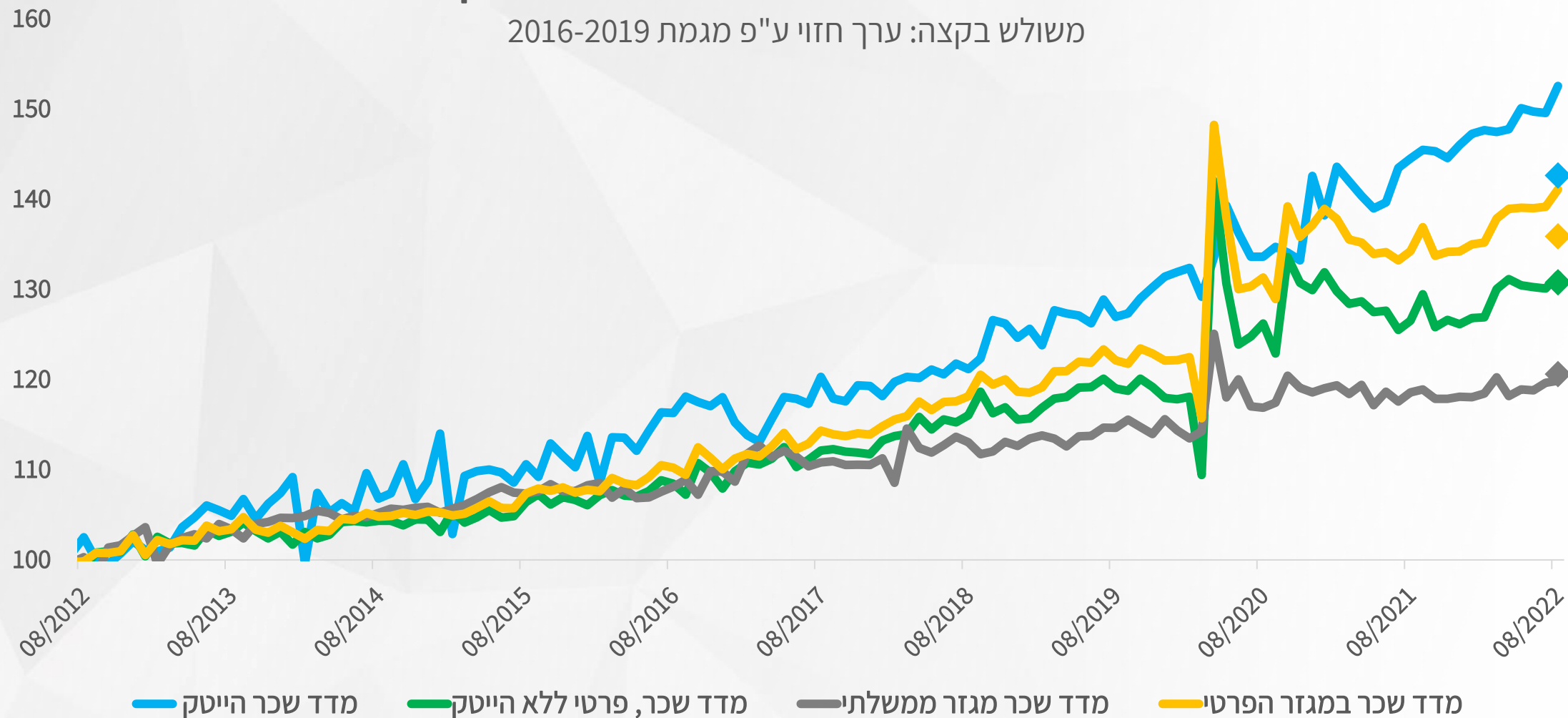
(נתונים מנוכי עונתיות, קו מקווקו: מגמת 2018-2019)

עליית השכר במשק נובעת מהמגזר הפרטי; בפרט, ממגזר ההייטק

מדד השכר במגזרים השונים במשק

משולש בקצה: ערך חזוי ע"פ מגמת 2016-2019

- אנו נמצאים לקראת חידוש הסכמי השכר במגזר הציבורי, לאחר פער שנפתח מהמגזר הפרטי
 - לאחר שנתיים של יציבות מחירים, בשנה האחרונה האינפלציה עלתה, ושחקה את השכר בשנה זו.
 - חשוב שהסכמי השכר לא יכללו הרחבה גדולה מדי: הן ברכיב פיצוי רטרואקטיבי והן בבסיס השכר לשנים הבאות.
 - ישנו צורך לפצות על שחיקת השכר זאת, מבלי לייצר מנגנוני הצמדה קשיחים:
1. לחתום הסכם לטווח קצר, תוך פיצוי מתון על העת האחרונה, עם הסכמה לדון בהסכם לטווח ארוך יותר ב- 2024 – כשתמונת האינפלציה תתברר.
 2. לחתום על הסכם לטווח ארוך יותר, תוך הפנמת תמונת האינפלציה הצפויה ופריסת התשלומים, לרבות הרכיב הרטרואקטיבי, באופן הדרגתי.

יוקר המחיה

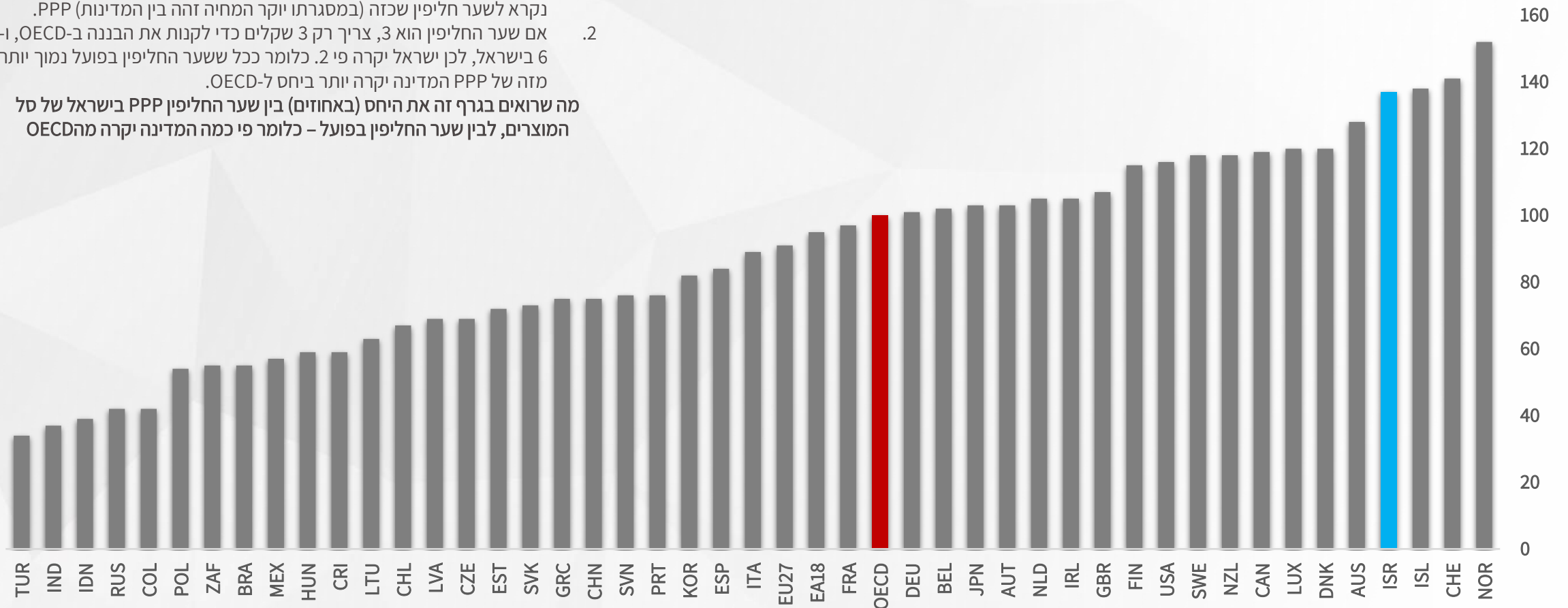
הסבר על המדד

נניח שבבנה עולה בישראל 6 שקלים | ב-OECD דולר אחד:

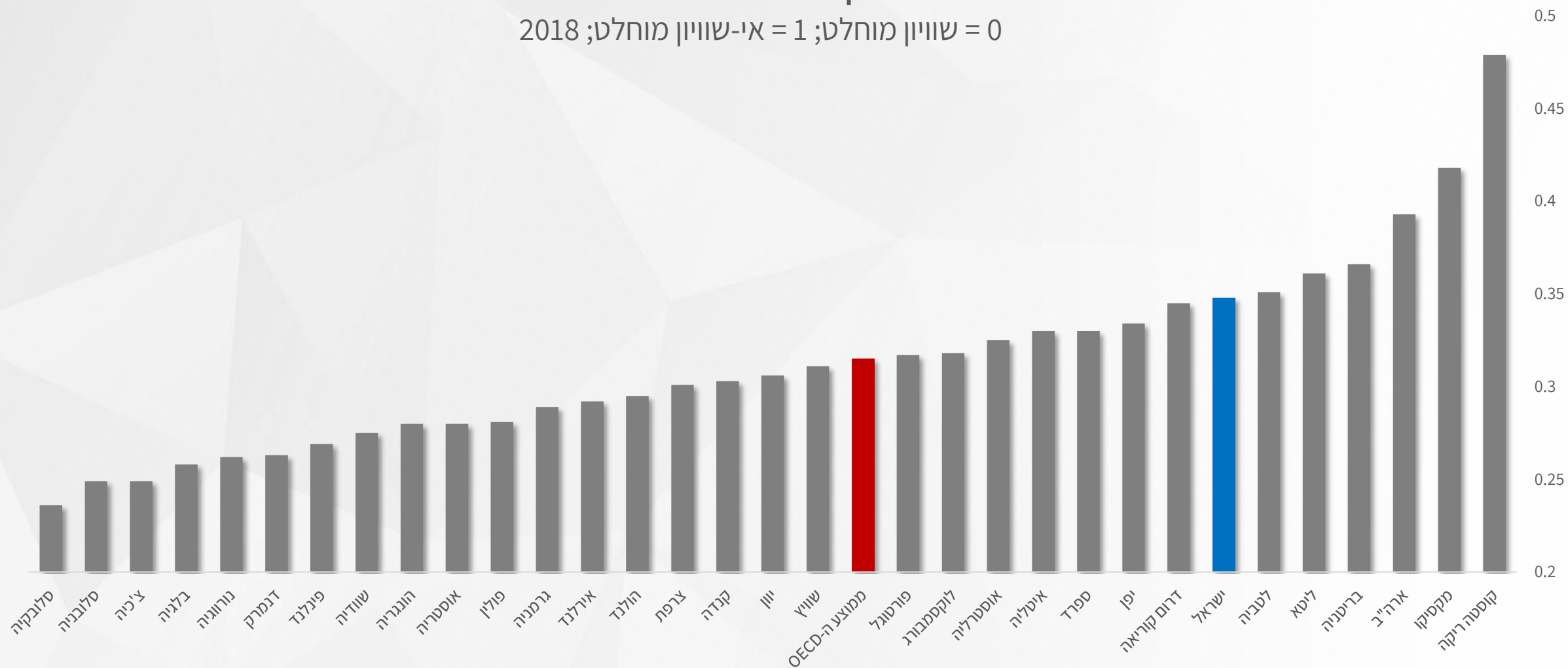
1. אם שער חליפין הוא 6 שקלים אל מול ממוצע המטבעות ב-OECD – יוקר המחיה זהה בישראל וב-OECD, כי צריך שישה שקלים עבור בנה בכל מדינה. נקרא לשער חליפין שכזה (במסגרתו יוקר המחיה זהה בין המדינות) PPP.
 2. אם שער החליפין הוא 3, צריך רק 3 שקלים כדי לקנות את הבנה ב-OECD, ו-6 בישראל, לכן ישראל יקרה פי 2. כלומר ככל ששער החליפין בפועל נמוך יותר מזה של PPP המדינה יקרה יותר ביחס ל-OECD.
- מה שרואים בגרף זה את היחס (באחוזים) בין שער החליפין PPP בישראל של סל המוצרים, לבין שער החליפין בפועל – כלומר פי כמה המדינה יקרה מה-OECD

מדדי רמת מחירים

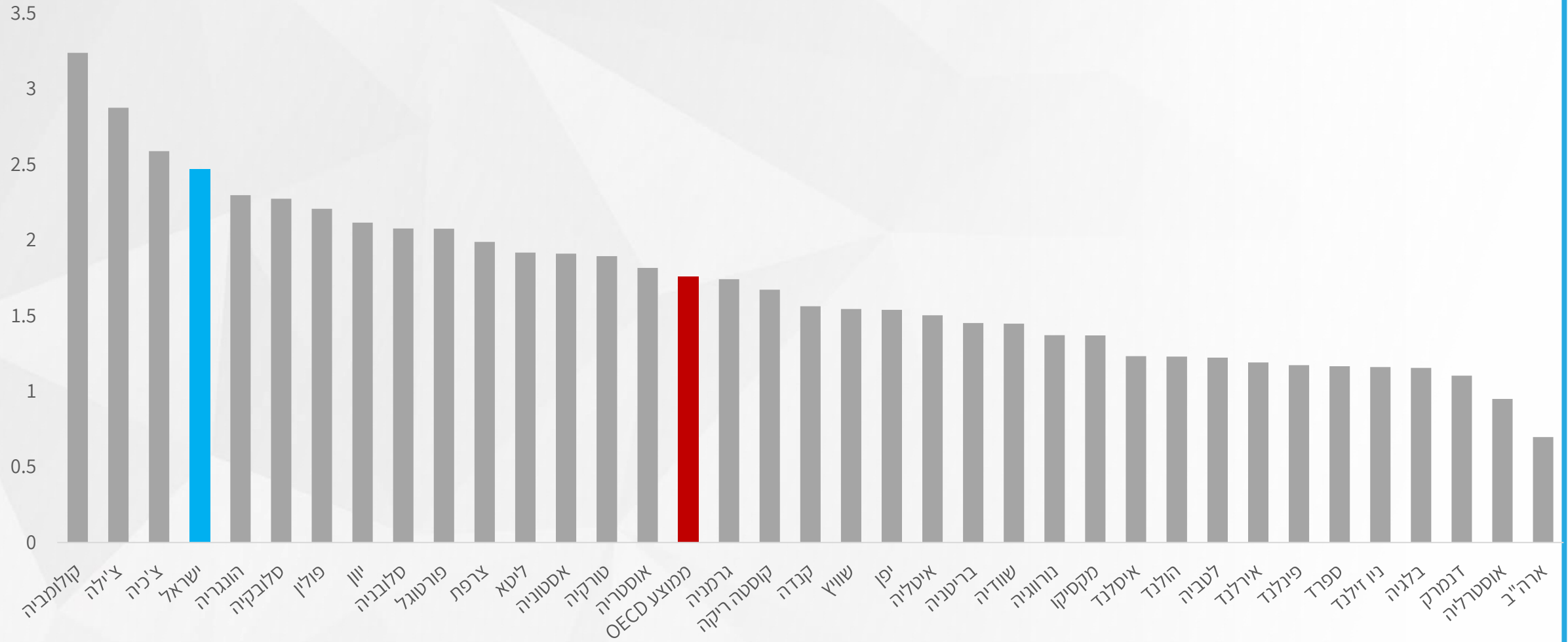
OECD=100, 2021

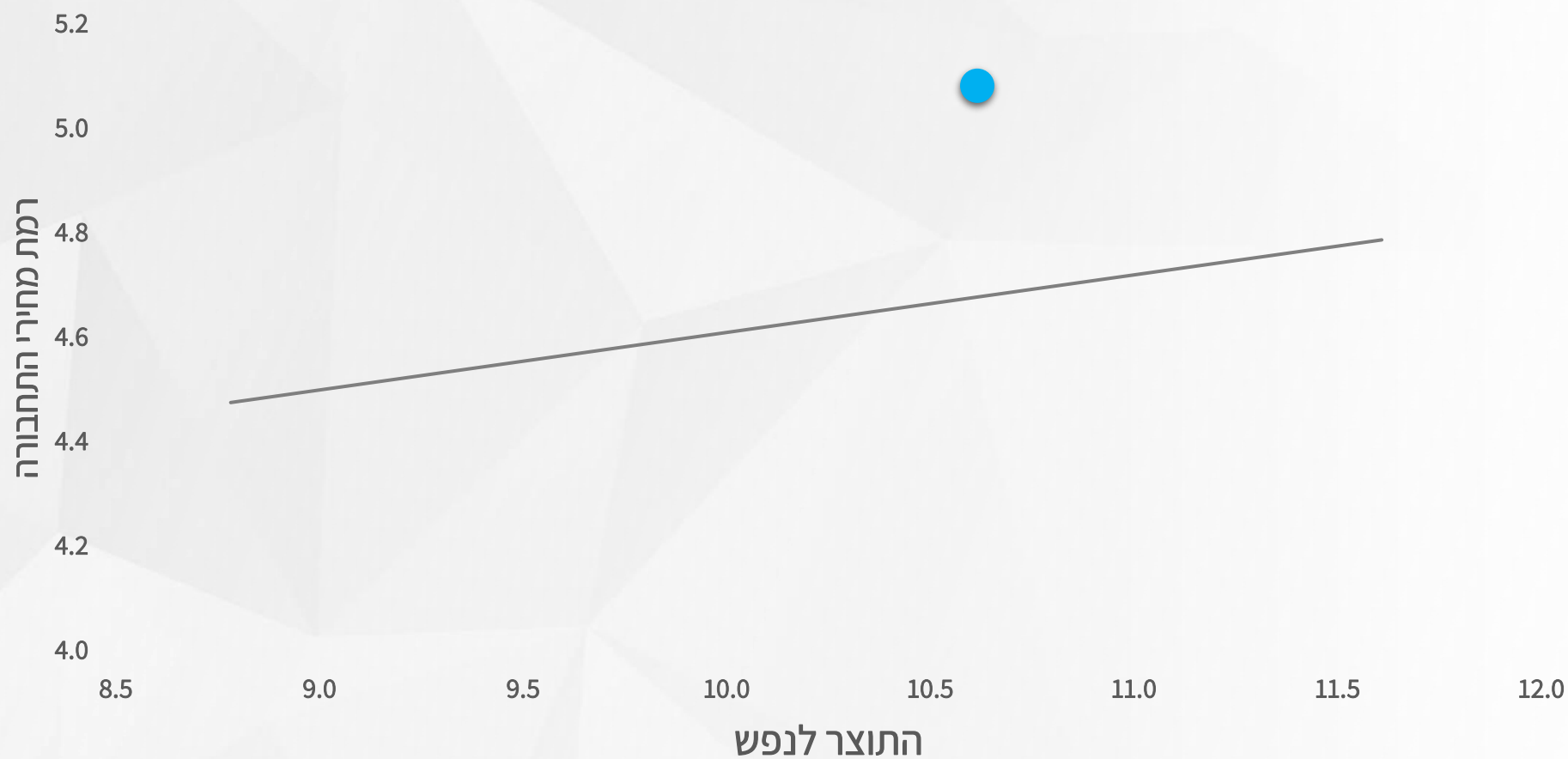
אי-שוויון בהכנסה – מדד ג'יני
0 = שוויון מוחלט; 1 = אי-שוויון מוחלט; 2018

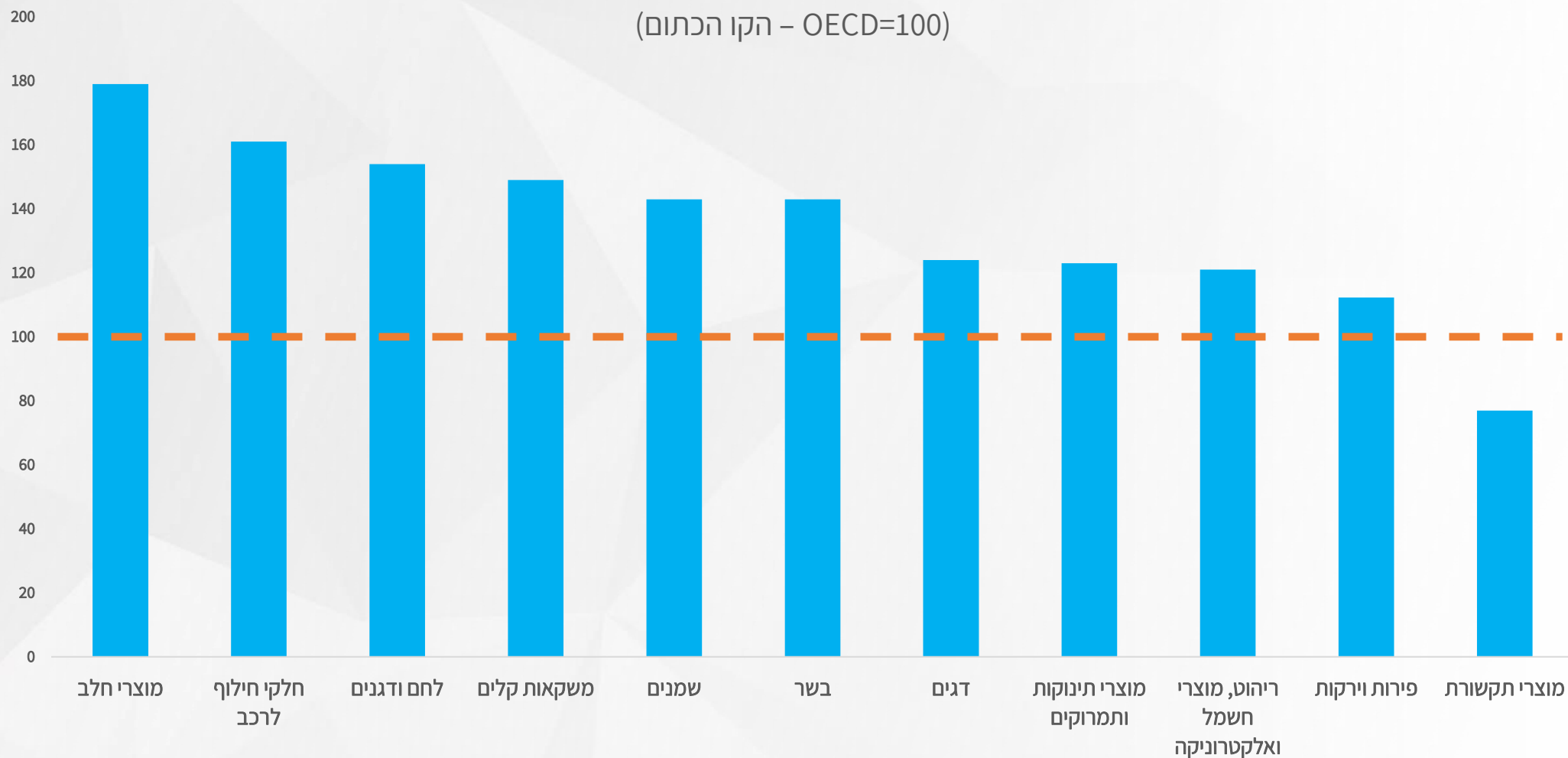
היחס בין מחיר מ"ר למשכורת נטו

רמת מחירי התחבורה ביחס לתוצר לנפש

מחירי מוצרי הצריכה בהשוואה בינלאומית (OECD=100 – הקו הכתום)

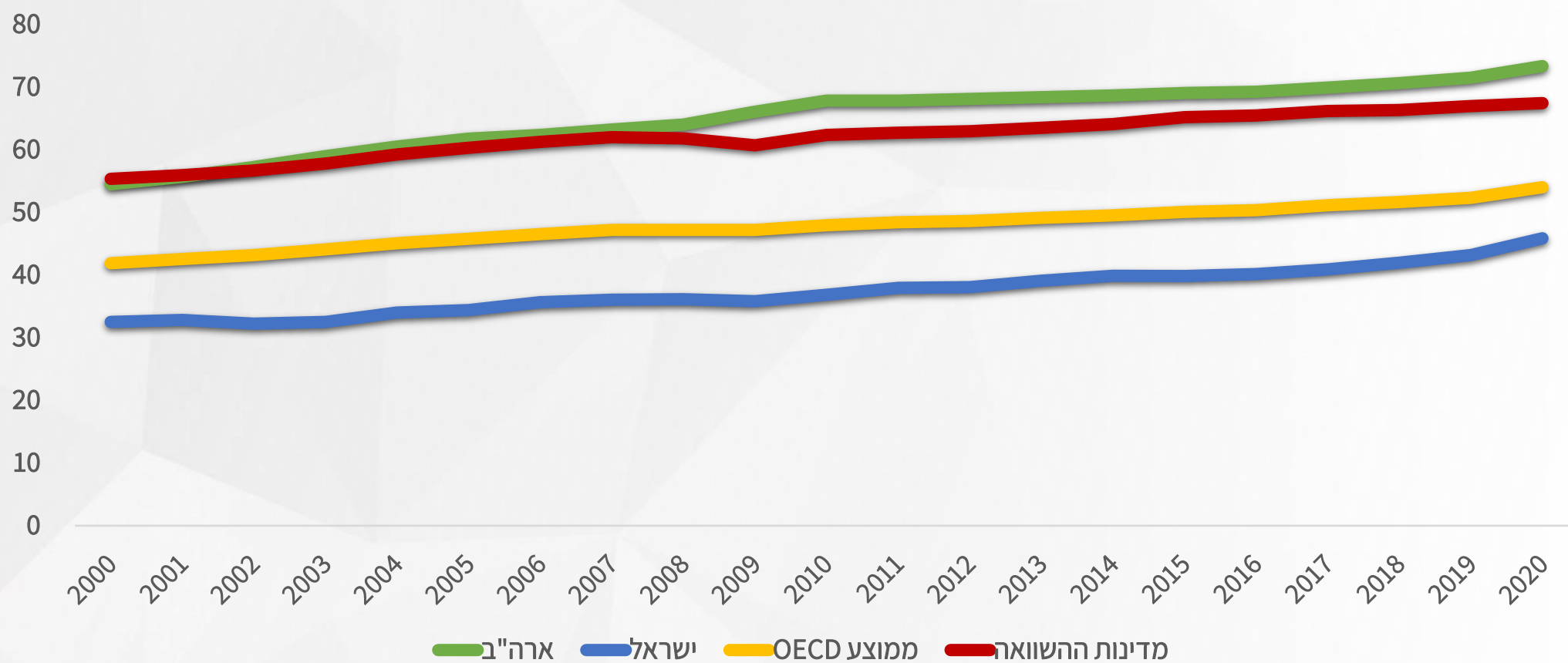

המדיניות הפיסקלית

פריון העבודה בישראל נמוך משמעותית בהשוואה למדינות מפותחות

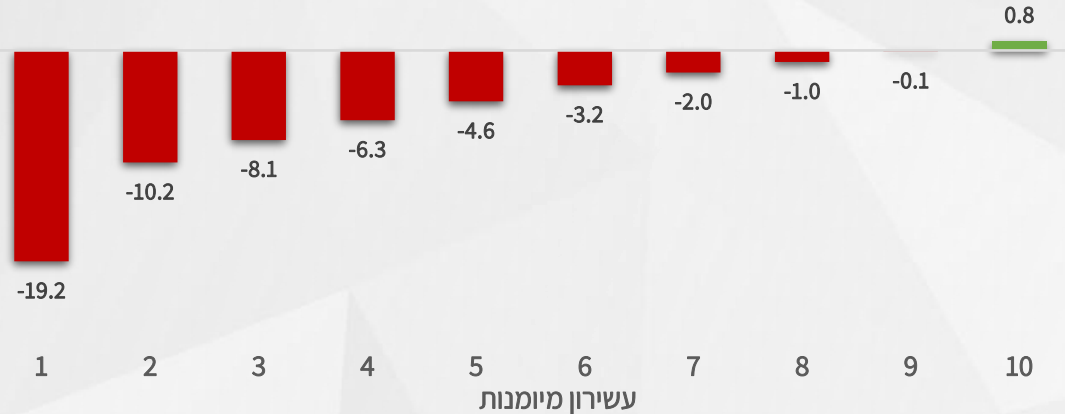
פריון העבודה: התוצר לשעת עבודה

דולרים, מחירים קבועים, PPP

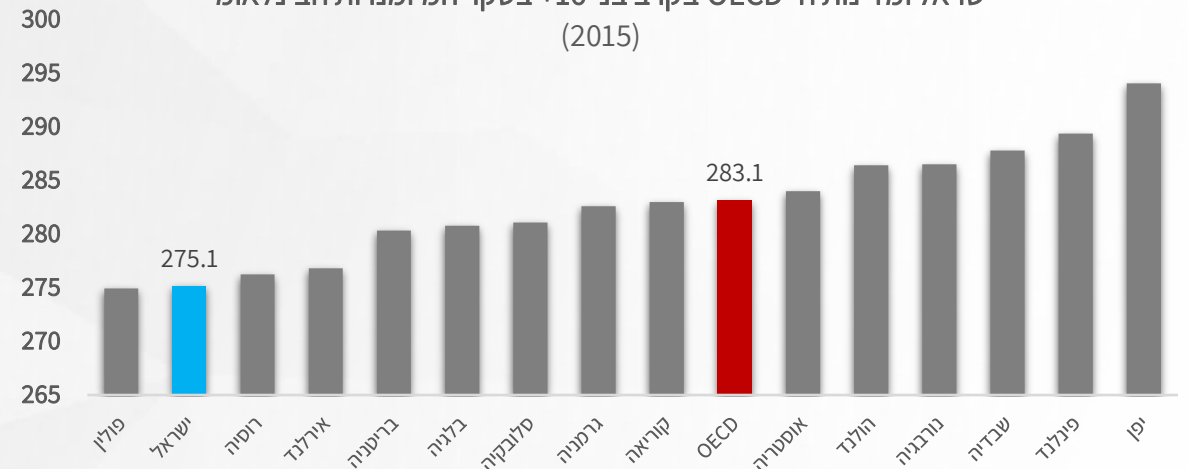

גורמים עיקריים: הון אנושי נמוך, השקעות והון פיזי נמוכים

פער המיומנויות בין ישראל למדינות ה-OECD
לפי עשירוני מיומנויות, 2015

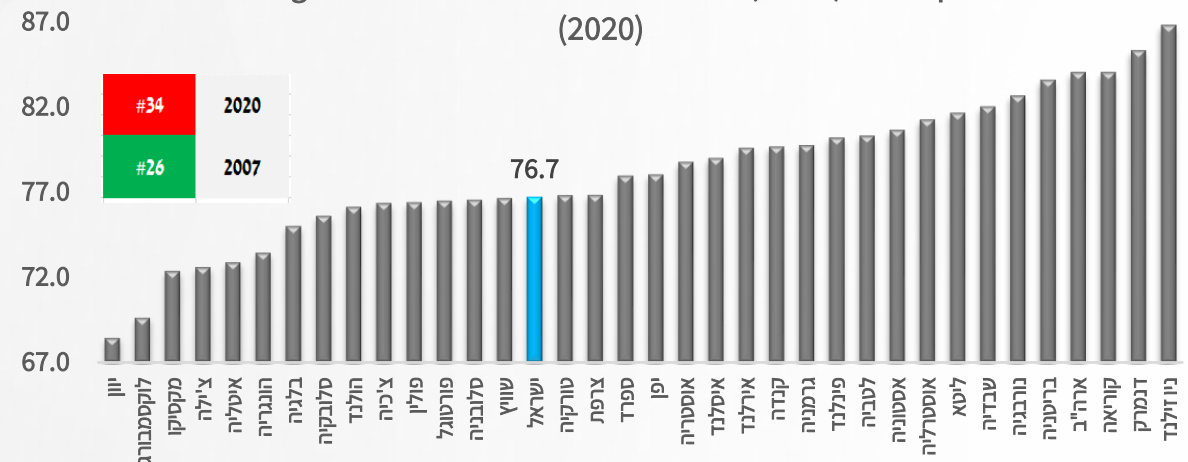
ישראל ומדינות ה-OECD בקרב בני 16+ בסקר המיומנויות הבינלאומי
(2015)

מלאי ההון הציבורי, באחוזי תוצר
מחירים קבועים במחירי 2017, PPP, 2019

ניקוד כולל (0-100) למדינות ה-OECD במדד Doing Business
(2020)

אסטרטגיה כלכלית למשק הישראלי

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים בתחומי הכלכלה הריאלית והפיננסית:

סגירת פער הפריון דורשת הגדלת השקעה ממשלתית

- סגירת פער הפריון מול מדינות ה-OECD דורשת תוספת השקעה של כ-2%-3% תוצר בשנה לאורך זמן.

- עיקרי ההשקעות הנדרשות:

1. שיפור תשתיות התחבורה (כבישים, תחבורה ציבורית, רשויות מטרופוליניות)
2. שיפור מערכת החינוך (השקעה "חכמה" תוך תגמול דיפרנציאלי וגמישות ניהולית, סנכרון ימי חופשה)
3. טיוב הרגולציה, בדגש על ניהול המידע בגופים ממשלתיים וקיצור הליכים בירוקרטיים
4. שיפור המערכת הפיננסית (איגוח)

- לשקול הקמת קרן חוץ תקציבית א-מחזורית שתהווה מקור מימון להשקעות הנדרשות בתשתיות תחבורה

בנק ישראל מקדם חדשנות ותחרות במערכת הפיננסית

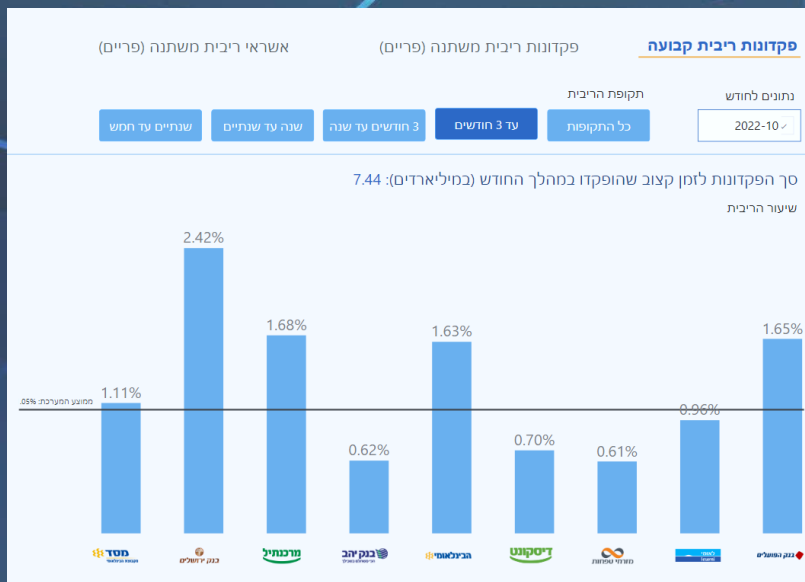
איגוח	☐	✓	הקמת הבנק הדיגיטלי
ריביות התלבור ופיתוח שוק הריפו	☐	✓	רפורמת הבנקאות הפתוחה
חיבור פינטקים לזה"ב ומס"ב	☐	✓	"מעבר בקליק"
<u>בחינה הדוקה של הטכנולוגיה הפיננסית:</u>	☐	✓	שדרוג מערך התשלומים
Stablecoins	❖	✓	EMV
Cryptocurrencies	❖	✓	Faster Payment
CBDC	❖	✓	רפורמה בשוק המשכנתאות
		✓	שקיפות בנתוני הריביות והפיקדונות

רוצים תנאי הלוואה טובים יותר? תתמקחו!
 בנק ישראל מציג:
מערכת נתוני אשראי עם כל המידע שאתם צריכים כדי לקבל תנאי הלוואה טובים יותר

**שיטת התשלום
 החכמה והבטוחה
 כבר כאן!**
 נשאר רק לזכור את הקוד הסודי

מעבר מהיר מבנק לבנק
ללא עלות ובתוך 7 ימי עסקים

לוקחים משכנתה? רוצים למחזר משכנתה?

רפורמת השקיפות במשכנתאות מבינים יותר, משלמים פחות

מהיום הדרך למשכנתה בבנקים משתלמת יותר:

1. שולחים לבנק בקשה באתר הבנק, מבלי להגיע לסניף
2. תוך ימים ספורים מקבלים במייל תשובה והצעות
3. אפשר להשוות בין ההצעות בקלות, בזכות 3 סלים אחידים וברורים
4. קל יותר להבין מה הם התשלומים הצפויים וכך מקבלים את ההחלטה הטובה ביותר עבורכם

אז איך זה עובד?

צפו בוטון

תודה רבה